

Latvijas Republikas Tieslietu ministrija

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2001.gads

Cienījamie lasītāji!

Jūsu vērtējumam tiek nodots kārtējais pārskats par Tieslietu ministrijas darbu – informatīvs un analītisks darbības atspoguļojums, kura pamatā ir valdības deklarācijas, ministrijas rīcības plāna un valsts budžeta līdzekļu izmantošana tieslietu jomā.

2001.gadu var uzskatīt par ieceru un projektu īstenošanas gadu. Martā saskaņā ar Tieslietu ministrijas un Valsts nekustamā īpašuma aģentūras noslēgto līgumu tika uzsākta Tiesu nama kapitālpārbūve Rīgā, Abrenes ielā. Pārbūves darbi norit plānotos apjomos un jau šī gada oktobrī Rīgā būs jauns, mūsdienu prasībām atbilstošs Tiesu nams. Aizvadītajā gadā turpinājās arī Daugavpils tiesas ēkas kapitālpārbūve, kas tiks nodota ekspluatācijā šī gada jūnijā. Turpinājās Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas ēkas celtniecība, uzsākti priekšdarbi, lai realizētu tiesu nama kapitālremontu Liepājā, vēlāk Rēzeknē un Ventspilī, kā arī jauna tiesas nama celtniecību Jūrmalā.

2001.gada vidū veiksmīgi noslēdzās pirms septiņiem gadiem uzsāktais valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas projekts. Pašlaik ikvienam interesentam datorā ir pieejama informācija par vairāk nekā pusmiljons reģistrētajiem nekustamajiem īpašumiem 28 zemesgrāmatu nodaļās visā Latvijā.

Aizvadītajā gadā Tieslietu ministrijas darba grupa izstrādāja jauno Kriminālprocesa likumprojektu. Vienlaicīgi Saeimas Aizsardzības un iekšlietu komisijai tika iesniegti būtiski grozījumi Kriminālprocesa kodeksā – trešdaļa jaunā likumprojekta, kas ļaus nekavējoties vienkāršot tiesvedību un paātrināt krimināllietu izskatīšanu tiesās līdz jaunā likuma pieņemšanai. Grozījumi ievieš mūsdienīgas tendences tiesvedībā un ļaus pārbaudīt tās praksē līdz jaunā Kriminālprocesa likuma ieviešanai.

Aizvadītajā gadā tika izveidots Sabiedrības integrācijas fonds un tā sekretariāts. Ir radīti visi priekšnoteikumi, lai realizētu valsts programmas pamatnostādnes. Sabiedrības integrācijas fonda padome izveidojusi sešas komitejas, kuru galvenais uzdevums – izvērtēt dažādos konkursos pieteiktos projektus.

Uzskaitīju tikai dažus nozīmīgākos notikumus aizvadītajā gadā. Detalizētāku informāciju un kopainu, cik efektīvi savas funkcijas ir veikusi Tieslietu ministrija un cik mērķtiecīgi izlietots piešķirtais finansējums, sniedz gadskārtējais pārskats.

Ingrīda Labucka
Latvijas Republikas tieslietu ministre

Saturs

1. TIESLIETU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA.....	4
2. TIESLIETU MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES	12
3. TIESLIETU MINISTRIJAS PADOTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES	12
TIESLIETU MINISTRIJAS PAKĻAUTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES.....	12
TIESLIETU MINISTRIJAS PĀRRAUDZĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES	12
TIESLIETU MINISTRIJAS PĀRZIŅĀ ESOŠIE UZŅĒMUMI (UZŅĒMĒJSABIEDRĪBAS) UN IESTĀDES	14
4. PĀRSKATA GADĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀKĀS IZMAIŅAS	14
5. TIESLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS	20
5.1. PROGRAMMU REZULTĀTĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTĪVĪTES IZVĒRTĒJUMS	20
5.2. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI, UN TO REZULTĀTI	22
5.3. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS EFEKTĪVĪTE, PLĀNOTIE UZLABOJUMI UN PASĀKUMI, KAS VEIKTI IEKŠĒJĀ AUDITA IETEIKUMU ĪSTENOŠANAI	24
5.4. SABIEDRĪBAS APTAUJAS REZULTĀTI.....	25
5.5. MINISTRIJA – MASU MEDIJI - SABIEDRĪBA	26
6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS.....	27
6.1. VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS	27
6.2. VALSTS IEGULDĪJUMU PROGRAMMAS	27
7. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA	29
8. PROGNOZES UN PLĀNI	31
8.1. IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAS SISTĒMAS UZLABOŠANA (PERSONĀLA PLĀNOŠANA)	31
8.2. IESTĀDES DARBĪBAS UZLABOŠANA (PASĀKUMI, KAS VEICAMI RESURSU LIETDERĪGAI UN TAUPĪGAI IZMANTOŠANAI).....	31
8.3. STARPTAUTISKIE PROJEKTI.....	32
8.4. PĒTĪJUMI	33
PIELIKUMS. INFORMĀCIJA PAR VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMU	35

1. TIESLIETU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Tieslietu ministrija ir centrālā izpildvaras iestāde, ar kuras palīdzību Ministru kabinets realizē Satversmē un likumos noteiktos uzdevumus un funkcijas. Tās uzdevums ir veidot tieslietu nozares politiku, izstrādāt un īstenot tās stratēģiju.

Ministrijas darbību nosaka Ministriju iekārtas likums un Ministru kabineta apstiprināts nolikums. Atbilstoši nolikumam ministrijai ir šādas **galvenās funkcijas**:

- 1) izstrādāt likumu un citu normatīvo aktu projektus, saskaņojot tos ar Eiropas Savienības normām un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem;
- 2) izvērtēt normatīvo aktu atbilstību Eiropas Savienības normām un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem un sagatavot attiecīgus priekšlikumus to pilnveidošanai;
- 3) sniegt atzinumus par citu ministriju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- 4) saskaņā ar likumu realizēt apgabaltiesu un rajonu (pilsētu) tiesu un zemesgrāmatu nodaļu organizatorisko vadību;
- 5) atbilstoši savai kompetencei nodrošināt Latvijai saistošu starptautisko līgumu izpildi;
- 6) veikt sabiedrības tiesisko izglītošanu;
- 7) nodrošināt Korupcijas novēršanas padomes sekretariāta darbību;
- 8) sistematizēt un kodificēt normatīvos aktus;
- 9) apkopot datorizētajā informatīvajā sistēmā informāciju par normatīvajiem aktiem un normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos attiecīgu informāciju iesniegt publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis";
- 10) reģistrēt politiskās organizācijas (partijas) un politisko organizāciju (partiju) apvienības, kā arī reliģiskās organizācijas un to iestādes;
- 11) legalizēt juridiskos dokumentus;
- 12) veikt nepieciešamos pasākumus, lai saskaņā ar likumu "Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" tiktu atlīdzināti fiziskajām personām nodarītie zaudējumi;
- 13) sniegt citām institūcijām metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē;
- 14) iesniegt Ministru kabinetā priekšlikumus par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu ministrijai un tās pakļautībā un pārraudzībā esošajām iestādēm;
- 15) noteiktā kārtībā risināt jautājumus, kas saistīti ar sabiedrības integrāciju un personu uzņemšanu Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā;
- 16) veikt ieslodzījuma vietu pārvaldes brīvības atņemšanas iestāžu pārraudzību kriminālsodu izpildes jomā saskaņā ar Latvijas Sodū izpildes kodeksu.

Tieslietu ministrijas struktūru nosaka Ministriju iekārtas likums un saskaņā ar to Ministru kabineta apstiprināts ministrijas nolikums, kurā ir norādītas ministrijas funkcijas, galvenie uzdevumi un tās struktūra; ministra un ministrijas amatpersonu kompetence; ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošās iestādes un ministrijas pārziņā esošie valsts uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) un valsts iestādes.

Ministrijas darbu politiski vada ministrs, kas Saeimas priekšā ir atbildīgs par ministrijas darbu un veic likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Savukārt valsts sekretārs nodrošina racionālas struktūras izveidošanu ministrijā, vada ministrijas administratīvo darbu un nodrošina tās darba nepārtrauktību, ja notiek ministrijas politiskās vadības maiņa.

Valsts sekretāram ir trīs vietnieki, kuri atbilstoši valsts sekretāra noteiktajam kompetences sadalījumam atbild par attiecīgo ministrijas darbības jomu: tiesu jautājumos, likumdošanas jautājumos, kā arī Eiropas lietu un ārējo sakaru jautājumos.

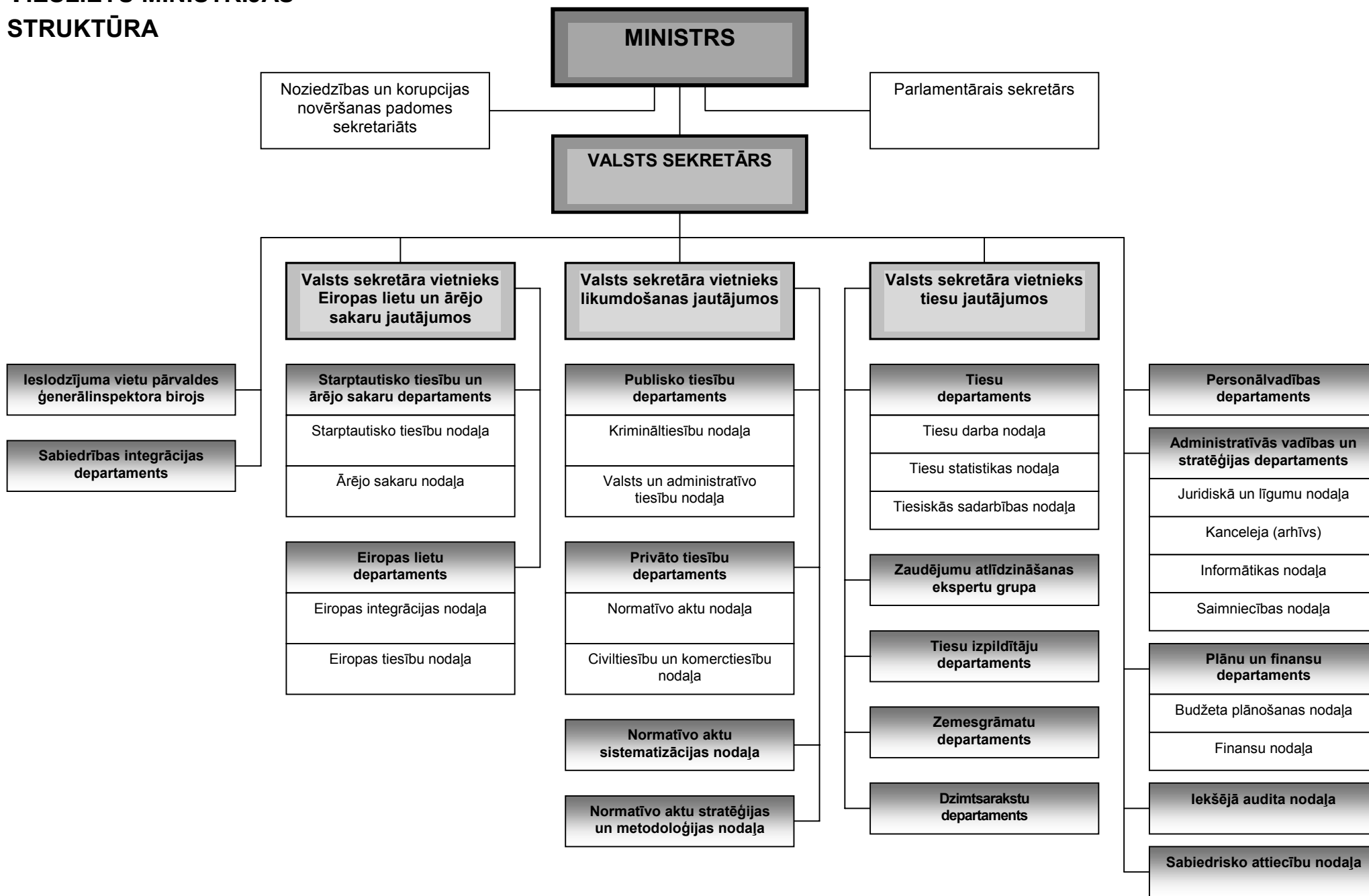
Tieslietu ministrijas vadība:

- 1) nodrošina budžeta izstrādi un izpildes kontroli;
- 2) izstrādā Tieslietu ministrijas attīstības stratēģiju;
- 3) koordinē ministrijas struktūrvienību sadarbību;
- 4) pārstāv Tieslietu ministrijas intereses citās valsts institūcijās;
- 5) pārzina Tieslietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu darbu;
- 6) nodrošina starptautisko sadarbību.

Tieslietu ministrijas struktūrvienības ir departamenti, to nodaļas un patstāvīgās nodaļas. Departamentu un pastāvīgo nodaļu uzdevumi, funkcijas un tiesības ir noteiktas valsts sekretāra apstiprinātos nolikumos. Ministrijas struktūra attēlota grafiski (skat. shēmu).

Ministrijas pakļautībā esošās iestādes veic ministrijai uzticētās valsts funkcijas un atbild par to izpildi, savukārt pārraudzībā esošās iestādes patstāvīgi veic ar likumu nodotās valsts funkcijas un atbild par to izpildi.

TIESLIETU MINISTRIJAS STRUKTŪRA

TIESLIETU MINISTRIJAS STRUKTŪRVIENTĪBAS UN TO FUNKCIJAS

Publisko tiesību departaments

- sniegt atzinumus par likumprojektiem, Ministru kabineta noteikumu, instrukciju, ieteikumu, rīkojumu un koncepciju projektiem publisko tiesību jomā;
- piedalīties darba grupās dažādu normatīvo aktu projektu izstrādē publisko tiesību jomā;
- pārraudzīt ministrijas struktūrvienību un ministrijas pakļautībā esošo institūciju normatīvo aktu projektu, konceptuālo jautājumu, programmu projektu izstrādi un sagatavošanu iesniegšanai Ministru kabinetā;
- sagatavot atbildes privātpersonām, Saeimas deputātiem, komisijām un frakcijām, masu medijiem un institūcijām par dažādiem juridiskajiem jautājumiem publisko tiesību jomā.

Privāto tiesību departaments

- sniegt atzinumus par likumprojektiem, Ministru kabineta noteikumu, instrukciju, ieteikumu, rīkojumu un koncepciju projektiem privāto tiesību jomā;
- piedalīties darba grupās dažādu normatīvo aktu projektu izstrādē privāto tiesību jomā;
- pārraudzīt ministrijas struktūrvienību un ministrijas padotībā esošo institūciju normatīvo aktu, konceptuālo jautājumu, programmu projektu izstrādi un sagatavošanu iesniegšanai Ministru kabinetā;
- sagatavot atbildes privātpersonām, Saeimas deputātiem, komisijām un frakcijām, masu medijiem un institūcijām par dažādiem juridiskajiem jautājumiem privāto tiesību jomā.

Normatīvo aktu sistematizācijas nodaļa

- sistematizēt normatīvos aktus hronoloģiski, kā arī pēc dažādām nozarēm, veidojot likumu kopojumus, lai to lietotājiem būtu vieglāk atrast un piemērot vajadzīgo normu;
- uzturēt aktuālā stāvoklī visus spēkā esošos normatīvos aktus, tehniski iestrādājot to tekstos visus labojumus un grozījumus un izsvītrot spēku zaudējušās normas gan oriģināleksemplāros, gan Normatīvo aktu informācijas sistēmā;
- nodrošināt Tieslietu ministrijas, citu valsts pārvaldes iestāžu, apgabaltiesas un AT darbiniekus ar informāciju, sameklējot vai sniedzot konsultāciju, kur atrast vajadzīgo normatīvo aktu, vai konsultējot par tā spēkā esamību un piemērošanas iespējām;
- veidot un uzturēt Normatīvo aktu informatīvo sistēmu;
- veidot juridiskās literatūras bibliotēkas.

Normatīvo aktu stratēģijas un metodoloģijas nodaļa

- izstrādāt un kontrolēt Tieslietu ministrijas likumdošanas stratēģiju;
- organizēt kvalitatīvai likumdošanas plānošanai nepieciešamos seminārus un sanāksmes;
- veikt sabiedrības tiesisko izglītošanu likumdošanas stratēģijas jautājumos;
- sniegt ministrijas citu institūciju darbiniekiem metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē;
- veidot metodiskos palīglīdzekļus ministrijas darbības efektivitātes uzlabošanai;
- sagatavot informatīvos materiālus par jaunākajām atziņām jurisprudencē Latvijā un ārvalstīs;
- izstrādāt stratēģiski svarīgu likumu un citu normatīvo aktu projektus, kā arī sniegt atzinumus par tiem.

Tiesu departaments

- nodrošināt visu rajonu (pilsētu) un apgabaltiesu organizatorisko vadību;
- nodrošināt starptautisko konvenciju un līgumu par tiesisko sadarbību izpildi;
- nodrošināt tiesu darba statistisko uzskaiti;
- izskatīt fizisko un juridisko personu iesniegumus un sūdzības Tiesu departamenta kompetences ietvaros.

Zaudējumu atlīdzināšanas ekspertu grupa

- aprēķināt un izmaksāt nepamatoti notiesātajiem izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarītos zaudējumus.

Tiesu izpildītāju departaments

- kontrolēt likumības ievērošanu tiesu izpildītāju darbā;
- kontrolēt finanšu disciplīnas ievērošanu, naudas un materiālo vērtību ekonomisku izlietošanu tiesu izpildītāju kantoros;
- veikt kontroli par lietvedības noteikumu, instrukciju un Tiesu izpildītāju departamenta direktora norādījumu ievērošanu tiesu izpildītāju darbā;
- izskatīt sūdzības par tiesu izpildītāju darbu.

Zemesgrāmatu departaments

- veikt zemesgrāmatu nodaļu darbības organizatorisko un metodisko vadību;
- organizēt zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu un konsultantu kvalifikācijas celšanu;
- apkopot un analizēt zemesgrāmatu nodaļu darba statistisko uzskaiti;
- pētīt normatīvo aktu problemātiku zemesgrāmatu nodaļu darbības jautājumos;
- sistematizēt un analizēt tiesu praksi zemesgrāmatu lietās;
- paplašināt un uzlabot normatīvo aktu bāzi, kā arī saskaņot to ar ES rekomendācijām;
- organizēt visu zemesgrāmatu datu tehnisko ievadīšanu zemesgrāmatu datu bāzē, kā arī visas zemesgrāmatu nodaļās esošās informācijas tiesisko apliecināšanu;
- sagatavot likumā noteiktos normatīvos un tiem pakārtotos aktus, kas nepieciešami datorizētās zemesgrāmatas darbībai;
- saistībā ar datorizēto zemesgrāmatu nodrošināt galvenās likumā noteiktās prasības:
 - centrālās datu bāzes izveidošanu;
 - datu pārbaudi pēc citu valstu nozīmes informācijas sistēmu elektroniskajiem datiem;
 - publiski pieejamās informācijas meklēšanu, izmantojot tiešo pieslēgumu;
 - datu drošības pasākumus;
 - regulāru informācijas nodošanu Valsts zemes dienestam un pašvaldībām.

Dzimtsarakstu departaments

- pārbaudīt dzimtsarakstu nodaļu darbu civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumu un citu tiesību aktu ievērošanā, civilstāvokļa aktu reģistrācijas veidlapu uzskaitē, glabāšanā un izlietošanā dzimtsarakstu nodaļās, iesniegt priekšlikumus nodaļu darba uzlabošanā;
- izskatīt un dot atļaujas vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas lietās;
- sniegt atzinumus atjaunoto un atkārtoti sastādīto civilstāvokļa aktu ierakstu anulēšanas lietās;
- izskatīt ārvalstīs dzīvojošo personu dokumentus bērnu adopcijai Latvijā un sagatavot tieslietu ministra atļauju vai atteikumu adopcijai;
- veidot un glabāt dzimtsarakstu arhīva fondu, metodiski vadīt un kontrolēt arhīva fonda glabāšanu un izmantošanu valsts dzimtsarakstu nodaļās;
- veikt civilstāvokļa aktu reģistru ziņu ievadīšanu datoros, veidojot kartotēku, kas atvieglos datu meklēšanu un galvenokārt palīdzēs saglabāt unikālos, pastāvīgi glabājamus dokumentus.

Starptautisko tiesību un ārējo sakaru departaments

- sniegt juridiskos atzinumus par citu ministriju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem, likumprojektiem par pievienošanās konvencijām, valstij saistošām starptautisko publisko un privāto tiesību normām;
- tuvināt nacionālo likumdošanu Eiropas Savienības likumdošanai;
- normatīvos aktus savstarpēji salīdzināt un pilnveidot atbilstoši valstij saistošām starptautisko līgumu normām;

- starptautisko līgumu projektu izstrādāšana;
- sagatavot Eiropas Padomes konvencijas ratifikācijai;
- piedalīties normatīvo aktu projektu izstrādāšanai izveidotajās grupās, izstrādājot projektus, sniedzot par konkrētiem jautājumiem salīdzinošus pārskatus, juridiskas konsultācijas;
- piedalīties EP un citos ārvalstu un Latvijas institūciju rīkotajos pasākumos.

Eiropas lietu departaments

- koordinēt ministrijas Eiropas integrācijas politikas realizēšanu;
- piedalīties Eiropas integrācijas stratēģisko dokumentu sagatavošanā;
- piedalīties juridisko atzinumu sagatavošanā par starptautisko līgumu un nacionālo normatīvo aktu projektiem, kas ir saistīti ar Eiropas integrācijas jautājumiem;
- veikt normatīvo aktu salīdzināšanu un sagatavot priekšlikumus to pilnveidošanai saskaņā ar Eiropas Savienības normām;
- koordinēt ministrijas sadarbību ar Eiropas Savienības institūcijām un amatpersonām;
- uzturēt un papildināt TM informatīvās datu bāzes (harmonprogrammas) tieslietu jomā.

Personālvadības departaments

- atlasīt personālu ministrijas struktūrvienībām, sniegt metodisko palīdzību šajā jomā tās pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošajām iestādēm, kā arī pārraudzīt Tieslietu ministrijas sistēmā strādājošo pieņemšanu darbā, darba gaitu un atbrīvošanu no darba;
- organizēt ministrijas darbinieku kvalifikācijas atestāciju un piedalīties TM pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo iestāžu darbinieku kvalifikācijas atestācijās, kā arī organizēt ministrijas un tās pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo iestāžu darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu;
- veikt personāla vadību, uzskaiti un kontroli, izstrādājot darba efektivitātes novērtēšanas sistēmu, kā arī organizēt ierēdņa amatu aprakstu sastādīšanu un darbinieku funkcionālo pienākumu izstrādāšanu;
- noformēt tiesnešu un tiesnešu kandidātu dokumentus iesniegšanai Saeimā saskaņā ar tieslietu ministra priekšlikumiem un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas lēmumiem, kā arī gatavot dokumentus tiesnešu atbrīvošanai vai atlaišanai no amata un saukšanu pie disciplināratbildības pēc tieslietu ministra priekšlikuma;
- nodrošināt zvērinātu notāru darbības vispārējo vadību un kontroli, piedalīties zvērinātu notāru eksāmenos un uzņemšanas komisijas darbā, kā arī sagatavot nepieciešamos dokumentus un veikt pasākumus zvērinātu notāru iecelšanai amatā, pārcelšanai uz citu prakses vietu un atbrīvošanai no amata;
- apliecināt uz ārvalstīm nosūtāmo tiesu un zemesgrāmatu nodaļu izdoto dokumentu autentiskumu;
- izskatīt sūdzības un ieteikumus, kas attiecas uz personāla jautājumiem ministrijā un tās pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošajās iestādēs.

Administratīvās vadības un stratēģijas departaments

- sagatavot valsts investīciju projektu pieteikumus, iesniegt tos Ekonomikas ministrijai, aizstāvēt, kā arī kontrolēt šo projektu īstenošanu;
- organizēt ministrijas struktūrvienību materiāltehnisko apgādi;
- sagatavot un noslēgt valsts pasūtījumu līgumus, kontrolēt to izpildi;
- veikt datortīkla administrēšanu, nodrošināt datortīkla un datortehnikas darbību, uzturēt koplietošanas informatīvās sistēmas un risināt informācijas tehnoloģijas jautājumus;
- organizēt ministrijas lietvedību.

Plānu un finanšu departaments

- Ministru kabineta un Finanšu ministrijas noteiktajos termiņos sagatavot un Finanšu ministrijai iesniegt budžeta projektus;

- veikt grāmatvedības uzskaiti, ministrijas centrālajam aparātam, rajonu (pilsētu) tiesām, apgabaltiesām, zemesgrāmatu nodaļām un tiesu izpildītāju kantoriem, kā arī kontrolēt ministrijas centrālā aparāta, rajonu (pilsētu) tiesās, apgabaltiesās, zemesgrāmatu nodaļās, tiesu izpildītāju kantoros piešķirto naudas līdzekļu pamatotu izlietošanu;
- organizēt materiālo vērtību uzskaiti un saglabāšanu;
- nodrošināt ministrijas centrālajā aparātā, rajonu (pilsētu) tiesās, apgabaltiesās un ministrijas pakļautībā esošo iestāžu darbinieku amata algu pareizu un pamatotu noteikšanu, likumā paredzētajā kārtībā apstiprināšanu, savlaicīgi informēt iestāžu vadītājus un kontrolēt algas fonda izlietošanu;
- koordinēt starptautiskās palīdzības finanses.

Iekšējā audita nodaļa

- sistemātiski uzraudzīt iekšējās kontroles sistēmu, sniegt valsts sekretāram šīs sistēmas novērtējumu un ieteikt nepieciešamos uzlabojumus;
- organizēt, vadīt un veikt iekšējā audita darbu noteiktajā audita vidē;
- noteiktās kompetences robežās koordinēt iekšējā audita darbu Tieslietu ministrijas pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošajās iestādēs;
- veikt finanšu, vadības, izpildes novērtējuma, kvalitātes, kā arī citu veidu auditus noteiktajā audita vidē, lai sniegtu vērtējumu par:
- iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un atbilstību attiecīgās iestādes noteikto mērķu sasniegšanai;
- iesniegtās finanšu, uzskaites un citas informācijas ticamību un pilnību;
- darbības atbilstību normatīvajiem aktiem, izstrādātajai stratēģijai, politikai, apstiprinātajiem rīcības plāniem, noteiktajām funkcijām un personālpolitikai;
- resursu izmantošanas efektivitāti un ekonomiskumu, drošu kontroli un aizsardzību pret zaudējumiem.

Sabiedrības integrācijas departaments

- realizēt valsts programmas "Sabiedrības integrācija Latvijā" izpildes un sabiedrības integrācijas politikas koordināciju;
- izstrādāt tiesību aktu projektus sabiedrības integrācijas programmas īstenošanai;
- piedalīties starptautisku institūciju ziņojumu analīzē par Latvijas progresu sabiedrības integrācijas jomā;
- sagatavot Sabiedrības integrācijas padomes sēdes;
- koordinēt Tieslietu ministrijas sadarbību ar Eiropas Savienības un citām starptautiskām organizācijām un amatpersonām sabiedrības integrācijas jomā, kā arī sadarboties ar nevalstiskajām organizācijām, pašvaldībām, citām valsts institūcijām, ārvalstu vēstniecībām un starptautiskajām organizācijām.

Ieslodzījuma vietu pārvaldes ģenerālinspektora birojs

- nodrošināt organizatorisko saikni un inspekciju starp Tieslietu ministriju un Ieslodzījuma vietu pārvaldi (IeVP);
- sadarboties ar TM likumdošanas departamentiem, organizēt metodisko palīdzību Ieslodzījuma vietu pārvaldei un tās struktūrvienību normatīvās bāzes izstrādē;
- nodrošināt Ieslodzījuma vietu pārvaldes un tās struktūrvienību finanšu līdzekļu plānošanas koordinācijas metodisko vadību, kā arī sadalījuma un izlietojuma uzraudzību, kā arī likumības un finanšu disciplīnas pārraudzību un inspekciju Ieslodzījuma vietu pārvaldē un tās struktūrvienībās;
- organizēt un veikt regulāras pārbaudes un inspekcijas Ieslodzījuma vietās;
- sagatavot priekšlikumus tieslietu ministram par IeVP un tās iestāžu darbinieku štatu izvietojumu un sadalījumu atbilstoši racionāla darba organizācijas prasībām;
- izskatīt sūdzības un ieteikumus, kas attiecas uz IeVP un tās iestādēm.

Sabiedrisko attiecību nodaļa

- plānot un koordinēt sabiedrības informēšanas un tiesiskās izglītošanas pasākumus sadarbībā ar ministrijas struktūrvienībām, pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošajām institūcijām;
- sagatavot informatīvos un skaidrojošos materiālus, organizēt informatīvas kampaņas par aktuāliem ministrijas realizētās politikas jautājumiem;
- nodrošināt ministrijas oficiālā viedokļa un īstenotās politikas skaidrošanu, regulāri izplatot preses paziņojumus u.c. informatīvos materiālus, organizējot tieslietu ministra un atbildīgo ministrijas amatpersonu preses konferences, intervijas, gatavojot tematiskas vai problēmu publikācijas par svarīgākajiem ministrijas darbības virzieniem;
- regulāri gatavot ministrijas iknedēļas aktualitāšu plānu un izplatīt to informācijas aģentūrām, masu informācijas līdzekļiem.

Noziedzības un korupcijas novēršanas padomes sekretariāts

- koordinēt Noziedzības un korupcijas novēršanas padomes darbu, sadarbojoties ar citām valsts iestādēm, sabiedriskajām organizācijām un ārvalstu institūcijām;
- noteikt metodes un nepieciešamos resursus, lai veiktu pasākumus Korupcijas novēršanas programmas ietvaros;
- sagatavot atzinumus par normatīvo aktu projektu atbilstību korupcijas novēršanas politikai un stratēģijai;
- apkopot un analizēt citu valstu pieredzi korupcijas novēršanā;
- piedalīties vai vadīt darba grupas, kurās tiek sagatavoti ar korupcijas novēršanu saistītie normatīvo aktu projekti.

2. TIESLIETU MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

Tieslietu ministrijai ir šādi **galvenie uzdevumi**:

- 1) izstrādāt un īstenot valsts politiku likumdošanas, tiesu sistēmas un korupcijas apkarošanas pilnveidošanā;
- 2) koordinēt un pārraudzīt tiesību sistēmas pilnveidošanu;
- 3) veikt informatīvo datu bāzu un reģistru aktualizāciju un pārraudzību ministrijas kompetencē esošajās jomās;
- 4) veikt ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo iestāžu un pārziņā esošo uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) uzraudzību.

Saskaņā ar likumu "Par tiesu varu" Tieslietu ministrija veic arī organizatorisku vadību Latvijas Republikas rajonu (pilsētu) tiesās, apgabaltiesās, zemesgrāmatās un tiesu izpildītāju kantoros.

Saskaņā ar Deklarāciju par Ministru kabineta iecerēto darbību Tieslietu ministrija ir sagatavojusi rīcības plānu, kas paredz veikt pasākumus Deklarācijā noteikto mērķu sasniegšanai tieslietu jomā.

Tieslietu ministrija pašreizējā darbā ievēro un arī turpmāk ievēros piecas **galvenās prioritātes**:

- 1) Likumdošanas sakārtošana atbilstoši Eiropas Savienības standartiem.
- 2) Tiesu varas nostiprināšana.
- 3) Korupcijas novēršana.
- 4) Sabiedrības integrācijas procesa veicināšana.
- 5) Tieslietu ministrijas administratīvās kapacitātes stiprināšana.

3. TIESLIETU MINISTRIJAS PADOTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES

TIESLIETU MINISTRIJAS PAKĻAUTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

Valsts tiesu ekspertīžu birojs veic tiesu ekspertīzes krimināllietās un civillietās tiesu un citu tiesību sargājošo iestāžu uzdevumā, konsultē iepriekšminēto iestāžu darbiniekus par zinātniski tehnisko līdzekļu pielietošanu, lietisko pierādījumu izņemšanu, nostiprināšanu, glabāšanu un uz ekspertīzi sūtāmo materiālu sagatavošanu un noformēšanu, kā arī izdara zinātniska rakstura pētījumus, lai paplašinātu tiesu ekspertīžu iespējas un radītu metodisko bāzi jaunu pētījumu veidu ieviešanai praksē.

TIESLIETU MINISTRIJAS PĀRRAUDZĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES

Bēgļu apelācijas padome

Padome izskata sūdzības par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu centra lēmumiem par bēgļu statusa piešķiršanu vai atteikumu piešķirt bēgļu statusu. Pārbauda Bēgļu lietu centra lēmumu pamatotību, ja pieteikums par bēgļa statusa piešķiršanu tiek izskatīts saīsinātā kārtībā vai tiek pieņemts lēmums par statusa zaudēšanu.

Naturalizācijas pārvalde

Naturalizācijas pārvalde izskata ārvalstnieku un bezvalstnieku iesniegumus par uzņemšanu atvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā, organizē pretendentu zināšanu pārbaudi, sagatavo un iesniedz Ministru kabinetā normatīvo aktu projektus par Latvijas pilsonības piešķiršanu naturalizācijas kārtībā vai pieņem motivētus lēmumus par naturalizācijas atteikumu.

Patentu valde

Patentu valde realizē valsts politiku rūpnieciskā īpašuma jomā un atbilstoši attiecīgajiem Latvijas Republikas likumiem nodrošina tā aizsardzību. Patentu valde pieņem un izskata

juridisko un fizisko personu pieteikumus izgudrojumu, dizainparaugu un preču zīmju tiesiskajai aizsardzībai, veic to ekspertīzi, izsniedz tos aizsargājošus patentus un apliecības, kārtoti attiecīgos valsts reģistrus.

Totalitāro režīmu noziegumu izvērtēšanas komisija

Totalitāro režīmu noziegumu izvērtēšanas komisija sniedz atzinumus, kuri nepieciešami politiski represētās personas statusa iegūšanai un nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusa iegūšanai. Komisija meklē represiju laikā pazudušus cilvēkus un palīdz personām, kurām bijušas ierobežotas cilvēktiesības. Izskaidro sabiedrībai Latvijas Republikas likumdošanas un citus tiesību aktus, kuri attiecas uz politiski represētām personām un nacionālās pretošanās dalībniekiem.

Uzņēmumu reģistrs

Uzņēmumu reģistrs reģistrē uzņēmumus (uzņēmēj sabiedrības), to pārstāvniecības un filiāles, sabiedriskās organizācijas, komercķīlas un laulību līgumus, kā arī sniedz informāciju par reģistrējamajiem objektiem. Uzņēmumu reģistrs kontrolē reģistrējamo objektu dibināšanas un darbības dokumentu atbilstību likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Valsts zemes dienests

Valsts zemes dienests (VZD) veic zemes reformas un zemes privatizācijas procesa īstenošanu, kā arī īpašumu formēšanu un dokumentu sagatavošanu reģistrācijai zemesgrāmatās. VZD veic nekustamā īpašuma valsts kadastra izstrādi un ieviešanu, kārtošānu un uzturēšanu aktuālā stāvoklī. VZD atbild par valsts topogrāfisko uzmērīšanu un kartēšanu, nekustamā īpašuma vērtēšanu un zemes pārraudzību un zemes lietošanas kontroli.

Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījumu vietu pārvalde realizē valsts politiku ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu izpildes jomā un tās galvenais uzdevums ir realizēt ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu, kā arī apcietinājuma kā drošības līdzekļa izpildi. Pārvalde kontrolē tai pakļauto iestāžu darbību un nodrošina to finansiālo un materiāltehnisko bāzi, organizē pārvaldes pakļautībā esošo iestāžu darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšanu, kā arī analizē likumu un citu normatīvo aktu piemērošanas praksi kriminālsodu izpildes sistēmā, ja nepieciešams, izstrādā priekšlikumus par nepieciešamajiem normatīvo aktu projektiem un iesniedz tos Tieslietu ministrijā.

Datu valsts inspekcija

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu Datu valsts inspekcija veic personas datu aizsardzības uzraudzību. Inspekcija nodrošina valstī personas datu apstrādes atbilstību likuma prasībām, reģistrē personas datu apstrādes sistēmas, veic pasākumus, kas vērsti uz efektīvāku personas datu aizsardzību, kā arī kopīgi ar Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekciju lemj par personas datu apstrādes sistēmas nodošanu valsts arhīviem glabāšanā. Datu valsts inspekcijai ir tiesības veikt personas datu apstrādes sistēmas pirmsreģistrācijas pārbaudi, pieprasīt datu bloķēšanu, kļūdainu vai nelikumīgi iegūtu datu izdzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pastāvīgu vai pagaidu aizliegumu datu apstrādei, kā arī iesniegt tiesā prasību par likuma pārkāpumiem.

Reliģisko lietu pārvalde

Reliģisko lietu pārvalde likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros nodrošina valsts politikas realizāciju un koordināciju reliģijas lietās, pārzina ar valsts un reliģisko organizāciju savstarpējām attiecībām saistītos jautājumus, seko valsts tiesiskā regulējuma efektivitātei reliģijas praktizēšanā un izsaka priekšlikumus par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskajos līgumos reliģijas jomā garantēto cilvēktiesību pārkāpumus un tos veicinošos apstākļus. Pārvalde pārbauda reliģisko organizāciju un to iestāžu dibināšanas un darbības dokumentu atbilstību likumiem, citiem normatīvajiem aktiem un faktiskajam stāvoklim. Pārvalde seko valsts tiesiskā regulējuma darbības efektivitātei reliģijas jomā, kā arī sagatavo priekšlikumus un normatīvo aktu projektus reliģijas jomā. Patstāvīgi un sadarbībā ar citām valsts institūcijām pārvalde sagatavo un iesniedz tieslietu ministram ziņojumus par Latvijas Republikas Satversmes 99.panta pārkāpumiem, kā arī citu cilvēktiesības reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumiem un attiecīgos likumpārkāpumus veicinošo apstākļu analīzi.

Valsts valodas centrs

Valsts valodas centrs pārrauga Valsts valodas likuma ievērošanu Latvijas Republikā, īsteno valsts politiku, kā arī nodrošina latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos. Centra amatpersonu pieņemtie lēmumi un dotie norādījumi nolikumā noteiktās kompetences ietvaros ir obligāti centra kontrolei un uzraudzībai pakļautajām juridiskajām un fiziskajām personām valodas jautājumos. Centrs nosaka valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves sfērās normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos; veicina latviešu valodas kultūras attīstību un valodas lietošanu; analizē valsts valodas situāciju un sociolingvistisko procesu dinamiku; sekmē valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību. Centrs sniedz arī konsultācijas latviešu valodas jautājumos un atzinumus par personvārdu rakstību, kā arī skaidro un popularizē valodu funkcionēšanas pamatprincipus Latvijā.

TIESLIETU MINISTRIJAS PĀRZIŅĀ ESOŠIE UZŅĒMUMI (UZŅĒMĒJSABIEDRĪBAS) UN IESTĀDES

Bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība "Tiesu namu aģentūra"

Sabiedrība veic tiesu ēku apsaimniekošanu, remonta un rekonstrukcijas darbu vadīšanu un būvuzraudzību Tieslietu ministrijas objektos, projekta "Latvijas Republikas vienotā tiesu informācijas sistēma" īstenošanas organizēšanu, visu Latvijas apgabaltiesu aprīkošanu ar datortehniku un lokālajiem datortīkliem, juridiskās literatūras izdošanu un tiesu prakses apkopošanu, sistematizēšanu un publicēšanu, kā arī Civilprocesa likuma komentāru sagatavošanu un izdošanu.

Kriminoloģisko pētījumu centrs

Kriminoloģisko pētījumu centrs veic zinātniskās pētniecības darbus noziedzības apzināšanai un izvērtēšanai valstī. Izstrādā priekšlikumus noziedzības novēršanas jomā, veido kriminoloģiskās informācijas datu bāzi. Kriminoloģisko pētījumu centrs sadarbojas ar starptautiskām organizācijām noziedzības novērtēšanas jomā.

Patentu tehniskā bibliotēka

Bibliotēka veido valsts patentu dokumentācijas un patentsaites literatūras, normatīvi tehniskās dokumentācijas, kā arī tehniskās literatūras krājumu; sistematizē un tehniski apstrādā iespieddarbus un elektroniskos izdevumus, veido uzzīņu meklējumaparātu; organizē krājuma popularizēšanas pasākumus; veicina kooperāciju ar Latvijas un ārvalstu bibliotēkām. Bibliotēka sekmē valsts politikas realizāciju rūpnieciskā īpašuma tiesiskās aizsardzības jomā un nodrošina ar informāciju Latvijas tautsaimniecības speciālistus.

Bezpeļņas organizācija valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vēstnesis"

Tā pamatdarbība ir oficiālā laikraksta "Latvijas Vēstnesis" izdošana, nodrošinot tajā Latvijas Republikas likumu un citu normatīvo aktu publicēšanu, valsts varas un pārvaldes institūciju un pašvaldību darbības atspoguļošanu, šo institūciju izdoto normatīvo aktu publiskošanu, kā arī tieslietu iestāžu, privatizācijas un tiesu paziņojumu publicēšanu. Sistemātiski izdod normatīvo tiesību aktu secīgus apkopojumus un alfabētiskus priekšmetu rādītājus.

4. PĀRSKATA GADĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀKĀS IZMAIŅAS

Likumdošanas sakārtošana

Viena no Tieslietu ministrijas prioritātēm, par kuru ir atbildīgs valsts sekretāra vietnieks likumdošanas jautājumos ir normatīvo aktu sistēmas sakārtošana un pilnveidošana atbilstoši Eiropas Savienības standartiem.

Normatīvo aktu sistēmas sakārtošanas jomā Tieslietu ministrijas darbinieki nodarbojas ar normatīvo aktu projektu izstrādi, sniedz atzinumus par citu ministriju sagatavotajiem tiesību aktu projektiem, sniedz metodisko palīdzību projektu izstrādē, kā arī veic normatīvo aktu kodifikāciju.

Ar katru gadu pieaug Tieslietu ministrijas sniegto atzinumu skaits par citu ministriju izstrādātajiem tiesību aktiem. Salīdzinājumam: 2000.gadā sniegti 1 407 atzinumi, bet 2001.gadā – 2 104 atzinumi.

Svarīgākie Tieslietu ministrijas izstrādātie **likumprojekti**:

- Zvērinātu tiesu izpildītāju likums (pieņemts Saeimā 1.lasījumā 21.06.2001.), kas paredz tiesu izpildītāju institūcijas reformu un tiesu spriedumu izpildes efektivitātes un kvalitātes uzlabošanu (saistībā ar integrāciju Eiropas Savienībā, kas nosaka tiesu izpildītāju kā brīvas juridiskas profesijas ieviešanu);
- Darba likums (izsludināts 06.07.2001.), kas paredz darba tiesisko attiecību regulācijas nodrošinājumu, ievērojot nacionālās intereses un Eiropas savienības prasības, piemēram, tiešas vai netiešas dzimumu diskriminācijas novēršanas nosacījumi saskaņā ar *acquis* u.c.;
- Komerclikuma spēkā stāšanās likums (izsludināts 28.12.2001.). Ar Komerclikuma ieviešanu tiek radīts efektīvs, mūsdienīgu prasībām atbilstošs uzņēmējdarbības tiesiskais regulējums;
- Sabiedrības integrācijas fonda likums (izsludināts 20.07.2001.), kurš nosaka Sabiedrības integrācijas fonda izveidošanas un tā līdzekļu uzkrāšanas, pārvaldīšanas un izlietošanas kārtību;
- Elektronisko dokumentu likums (pieņemts Saeimā 1.lasījumā 25.10.2001.), kas radīs tiesisko nodrošinājumu elektronisko dokumentu aprīvē;
- Nevalstisko organizāciju darbību reglamentējošo likumprojektu izstrāde (Biedrību un nodibinājumu likumprojekts, Sabiedriskā labuma organizāciju likumprojekts u.c.);
- Grozījumi Kriminālprocesa kodeksā (pieņemts Saeimā 1.lasījumā 06.12.2001.). Grozījumu projekts izstrādāts, lai vienkāršotu un modernizētu kriminālprocesa atbilstoši Eiropas Savienības rekomendācijām;
- Administratīvā procesa likums (izsludināts 14.11.2001.) un Administratīvā procesa spēkā stāšanās likums, kas būtiski uzlabos administratīvo lēmumu pieņemšanas un pārsūdzēšanas kārtības efektivitāti;
- Ieslodzījuma vietu pārvaldes likumprojekts.

Vienlaikus jāmin, ka tiek turpināts intensīvs darbs pie jaunā Kriminālprocesa likuma projekta izstrādes un Civilprocesa modernizācijas un optimizācijas, kā arī ar Administratīvā procesa likuma ieviešanu saistīto likumu grozījumu izstrādes (aptuveni 150 likumprojektu).

Atskaites periodā valdība akceptējusi Tieslietu ministrijas kompetencē esošās **programmas** un **konceptijas**:

- Valsts programma “Sabiedrības integrācija Latvijā” (06.02.2001.);
- Korupcijas novēršanas programma (15.05.2001.);
- Kriminālprocesa likuma projekta koncepciju (12.06.2001.);
- Maksātspējas administrācijas koncepciju (10.07.2001.);
- Koncepciju par pāreju uz profesionālo apsardzi ieslodzījuma vietās (16.10.2001.).

Tiesu varas nostiprināšana

2001.gadā Saeimā iesniegts Tieslietu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Zvērinātu tiesu izpildītāju likums”, kas paredz ieviest efektīvu tiesu nolēmumu izpildes sistēmu.

2001.gada 23.novembrī Saeima izsludināja grozījumus likumā “Par tiesu varu”, kuri paredz, ka valsts obligāti apdrošina tiesnešu dzīvību un veselību no valsts budžeta līdzekļiem 24 mēnešu amatalgu apmērā. Šim mērķiem 2002.gada valsts budžetā paredzēti Ls 40 900.

2001.gada decembrī Tieslietu ministrijā tika izveidota darba grupa izsoles "Par tiesnešu dzīvības un veselības apdrošināšanu" organizēšanai un pretendentu izvēlei. Izsoles rezultātā tiesnešu dzīvības apdrošināšanu veic apdrošināšanas sabiedrība *Seesam*, veselības apdrošināšanu - *Rīgas Slimo kase*.

2001.gadā Ministru kabinetā iesniegti Tieslietu ministrijas izstrādātie grozījumi likumā "Par tiesu varu", kas izstrādāti sadarbībā ar PHARE projektu "Tiesu sistēmas reforma". Likumprojekts paredz paaugstināt vecuma cenzu rajona (pilsētas) tiesas tiesnešu amata kandidātiem no 25 uz 28 gadiem, darba stāžu no diviem uz trīs gadiem, kā arī iekļauj nosacījumus par lietu sadali tiesās, tiesnešu tiesībām ieņemt citus amatus u.c. jautājumiem.

Lai nodrošinātu tiesu sistēmas administrēšanas efektivitāti, 2001.gadā Tieslietu ministrija uzsāka darbu pie Tiesu administrācijas koncepcijas izstrādes. Koncepcija paredz izveidot jaunu institūciju, kas būs atbildīga par tiesu sistēmas darbības nodrošināšanu, līdz ar to novēršot pašreizējo funkciju sadrumstalotību. Tieslietu ministrijas kā pārvaldes iestādes uzdevums būs mērķu noteikšana un vispārējās politikas izstrāde tiesu administrēšanas jomā.

Tiesnešu apmācības jomā 2001.gads iezīmējās ar aktīvu tiesnešu apmācību Eiropas Savienības tiesībās. PHARE Twinning projekta "Tiesu sistēmas reforma" ietvaros 39 tiesneši – lektori apguva Eiropas Savienības tiesības. Mācības tiesnešiem notika arī citu starptautisko projektu ietvaros un Tiesnešu apmācības centra rīkotajos semināros.

Lai risinātu telpu trūkuma jautājumu Rīgas tiesās un radītu mūsdienīgu darba vidi tiesas personālam, 2001.gadā tika turpināta jaunu tiesu namu celtniecība un esošo ēku rekonstrukcija. Vērienīgākais no 2001.gadā uzsāktajiem projektiem ir ēkas Rīgā, Abrenes ielā 3 rekonstrukcija un piemērošana trīs Rīgas tiesu vajadzībām. Tiesu namu paredzēts nodot 2002.gada oktobrī.

2001.gadā tika turpināti tiesu nama celtniecības darbi Rīgā, Aiviekstes ielā 5, uz kuru pārcēlusies Rīgas rajona tiesa un kur plānots izvietot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesu. Uzsākta Jūrmalas tiesas ēkas celtniecības plānošana.

Tiesu sistēmas modernizācijas nolūkā 2001.gada laikā ir pilnveidots tiesu informatīvās sistēmas civillietu modulis. Pašreiz tas spēj pilnībā aizstāt Tieslietu ministrijas izstrādāto statistikas programmu. Izstrādātais tiesu informatīvās sistēmas civillietu modulis un ar to funkcionāli saistītās daļas (datu apmaiņas modulis ar ledzīvotāju reģistru) ir uzstādīti 21 rajonu un pilsētu tiesā, kā arī visās apgabaltiesās un to pastāvīgajās sesijās, izņemot Latgales apgabaltiesas pastāvīgo sesiju Daugavpilī.

2001.gadā par valsts investīciju projekta līdzekļiem ir iegādātas 34 jaunas darba stacijas, iegādāts programmnodrošinājums centrālā resurspunkta vajadzībām, antivīrusa programmatūras licences. 2001.gadā lokālie datorīkli ir ierīkoti Preiļu, Krāslavas, Ludzas, Jēkabpils, Dobeles, Jelgavas, Valmieras, Balvu, Liepājas, Talsu, Siguldas, Gulbenes un Limbažu rajona tiesās. Pašreiz ar datorīkliem ir aprīkotas visas apgabaltiesas un to pastāvīgās sesijas, kā arī 30 rajonu un pilsētu tiesās.

No 2001.gada gada 5.jūlija katrs interesents var pārliecināties par zemesgrāmatu informācijas pieejamību, atrodoties pie datora savā darba vietā vai mājās un tiešsaistes režīmā ieskatoties Tieslietu ministrijas mājas lapā – <http://www.zemesgramata.lv/>. Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata, kuras turētājs ir Tieslietu ministrija, ir vienīgā datorizētā zemesgrāmata, kas satur juridiski atzītu informāciju. Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata nodrošina zemesgrāmatu datu vieglāku pieejamību un satur informāciju par visu zemesgrāmatā ierakstīto nekustamo īpašumu tiesisko statusu valstī.

Korupcijas novēršana

Korupcijas novēršanas padomes sekretariāta vadītās darba grupas 2001.gadā sagatavojušas izskatīšanai Ministru kabinetā un Saeimā likumprojektus "Interesu konfliktu novēršana valsts amatpersonu darbībā", "Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums", "Likumprojekts par fizisko personu īpašuma sākumdeklarēšanu", "Grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā", "Grozījumi Krimināllikumā", "Grozījumi civildienesta likumā", "Grozījumi Likumā par

Valsts ieņēmumu dienestu". Izstrādāts arī likumprojekts "Politisko organizāciju finansēšanas likums" un Ministru kabineta komitejā izskatīts konceptuālais ziņojums par Politisko organizāciju finansēšanas sistēmu Latvijā.

Pieņemšanai Saeimā sagatavoti Grozījumi Krimināllikumā saistībā ar Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvenciju. Iesniegšanai Ministru kabinetā sagatavots likumprojekts par Eiropas Padomes Civiltiesību pretkorupcijas konvencijas ratificēšanu.

2001.gada 15.maijā Ministru kabinets akceptēja atjaunoto Korupcijas novēršanas programmu, par kuras ieviešanu un izpildi Korupcijas novēršanas padomes sekretariāts sagatavo informāciju izskatīšanai valdībā.

2001.gada rudenī sagatavots ziņojums (*status report*) par situāciju Latvijas korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā OECD reģionālās programmas "Baltijas pretkorupcijas iniciatīva" ietvaros.

2001.gadā uzsākts darbs pie PHARE projekta "Organizētās noziedzības efektīva novēršana, apkarošana un kontrole" *terms of reference* sadarbībā ar Iekšlietu ministriju.

2001.gada 20.septembrī tieslietu ministre noslēdza sadarbības līgumu starp Latvijas Republikas un Amerikas Savienoto valstu valdībām, kas paredz ASV ekspertu atbalstu un konsultācijas Korupcijas un noziedzības apkarošanas biroja (KNAB) darbinieku atlasē un apmācībā, kā arī konsultācijas jaunā Kriminālprocesa izstrādē.

Oktobrī GRECO (Starpvalstu grupa cīņai pret korupciju) uzsāka Latvijas korupcijas novēršanas un apkarošanas sistēmas novērtēšanas pirmo posmu, kura ietvaros notika tehniskās anketas atbilžu sagatavošana un GRECO ekspertu vizīte Latvijā 2001.gada decembrī.

PHARE projekta "Korupcijas novēršanas likumdošanas, izglītošanas un sabiedrības informēšanas programma" (2000.gada februāris līdz 2001.gada oktobris) ietvaros izveidota Pētnieciskās žurnālistikas mācību programma, sadarbībā ar Dānijas vadošajiem pētnieciskajiem žurnālistiem un tās mērķis bija iepazīstināt žurnālistus ar iespējām, ko sniedz elektronisko izziņas avotu izmantošana ikdienas darbā. Mācību programmu apguva sešu mediju pārstāvji no Latvijas.

Laika periodā no 2001. gada marta līdz maijam norisinājās skolēnu radošo darbu konkurss "Kopā pret korupciju". Kopumā konkursam tika iesaistītas ap 300 skolu, PHARE projekta eksperti sadarbībā ar Korupcijas novēršanas padomes sekretariātu organizēja diskusijas par godīguma un korupcijas novēršanas tēmām 35 Latvijas skolās.

Divas nedēļas 2001.gada jūlijā darbojas Pretkorupcijas uzticības telefons 728 2816, uz to kopumā piezvanīja 256 cilvēki, kuri vēlējās sniegt informāciju par korupcijas gadījumiem, ar kuriem viņi saskārušies. Informācija tika izmantota sagatavojot sešus TV un Radio raidījumus par korupcijas tēmām.

2001.gada augustā un septembrī TV kanālā LNT tika demonstrēti seši raidījumi ar nosaukumu K- - - - - A, kuru uzdevums bija piesaistīt sabiedrības uzmanību korupcijas problēmām, korupcijas novēršanas aktualitātēm Latvijā un skaidrot iespējamās korupcijas samazināšanas risinājumus.

2001.gada septembrī Latvijas Radio 1.programmā bija dzirdams sešu raidījumu cikls par korupciju "Pērkamības zonā". Raidījumu ciklā tika analizēti korupcijas cēloņi, politiskās, ekonomiskās un sociālās sekas.

2001.gada septembrī notika divu dienu seminārs "Par fizisko personu īpašuma sākumdeklarēšanas, legālās prezumpcijas un pierādījumu nastas pārnesšanas principu ieviešanu Latvijā", kurā piedalījās ap 100 dažādi tiesībsargājošo un valsts pārvaldes institūciju pārstāvji.

2001.gada septembrī notika konference "Mediji par informācijas atklātību un e-pārvaldi Latvijā". Konferencē tika atklāta Pētnieciskās datorizētās žurnālistikas mājas lapa un runāts par ES un kaimiņvalstu pieredzi informācijas atklātības nodrošināšanā, par iespējām paplašināt informācijas pieejamību Latvijā.

2001.gada oktobrī tika atklāta ar PHARE programmas finansiālo atbalstu, izveidotā Internet mājas lapa – <http://www.pretkorupcija.lv/>, kurā ikviens interesents var iepazīties ar korupcijas novēršanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem, statistikas datiem, pētījumiem, kā arī piedalīties diskusijās un uzzināt kā rīkoties gadījumos, ja tiek pieprasīts kukulis.

Sabiedrības integrācijas procesa veicināšana

2001.gada 6.februārī Ministru kabinets apstiprināja valsts programmu "Sabiedrības integrācija Latvijā". Par valsts programmas izpildes realizāciju un sabiedrības integrācijas politikas koordināciju atbild Tieslietu ministrijas Sabiedrības integrācijas departaments.

2001.gada 11.aprīlī Īpašu uzdevumu ministrs sadarbībai ar starptautiskajām finansu institūcijām R.Zīle, tieslietu ministre I.Labucka un ANO Attīstības programmas Latvijā vadītājs J.S.Sorensens parakstīja Tieslietu ministrijas un ANO Attīstības programmas projektu „Atbalsts valsts programmas "Sabiedrības integrācija Latvijā" īstenošanai”.

2001.gada 11.maijā Tieslietu ministrija sadarbībā ar ANO organizēja nacionālo konferenci "Sabiedrības integrācija Latvijā: viedokļi, aspekti, perspektīvas", kuras mērķis bija aicināt uz savstarpēju dialogu valsts, pašvaldību, nevalstisko organizāciju, mazākumtautību un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus, kā arī sabiedrībā pazīstamus cilvēkus. Diskusijas temats bija pašreizējā situācija valstī, nosacījumi un priekšnoteikumi sabiedrības integrācijas veiksmīgai norisei.

Saskaņā ar 2001.gadā parakstīto līgumu starp Tieslietu ministrijas Sabiedrības integrācijas departamentu, Naturalizācijas pārvaldi, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas misiju Latvijā, Apvienoto Nāciju Attīstības programmu tika īstenots projekts "Latvijas iedzīvotāju informēšanas programma par pilsonības jautājumiem" (Support to the Implementation of the National integration programme. UNDP Programme support framework. Component II. "Public Awareness and Promotion campaign for Latvian Citizenship"), kura ietvaros tika sagatavoti informatīvi materiāli par pilsonības un naturalizācijas jautājumiem, kā arī organizētas tikšanās, diskusijas un citi pasākumi, lai pievērstu iedzīvotāju uzmanību un veidotu izpratni par šiem jautājumiem.

2001.gada 5.jūlijā Saeimā pieņēma likumu "Par Sabiedrības integrācijas fondu". Lai Sabiedrības integrācijas fonds 2001.gada 1.septembrī varētu uzsākt darbu, Tieslietu ministrija veica nepieciešamo tiesību aktu sagatavošanu un saskaņošanu ar ieinteresētajām ministrijām, Latvijas Pašvaldību savienību un starptautiskajām institūcijām, kā arī organizēja nevalstisko organizāciju konkursu uz fonda padomes locekļu vietām, fonda sekretariāta direktora konkursu un fonda telpu iekārtošanu.

2001.gadā tika izstrādāta valsts programmas "Sabiedrības integrācija Latvijā" sabiedrisko attiecību stratēģija, mājas lapas projekts un sabiedrības integrācijas projektu datu bāzes projekts, kā arī organizēta diskusija ar komunikāciju speciālistiem "Latvijas sabiedrības paštēls un tā loma sabiedrības integrācijā" (2001.gada 9.augustā), kuras mērķis sekmēt integrācijas procesa teorētisko un praktisko jautājumu analīzi un izpratni.

Tieslietu ministrijas administratīvās kapacitātes stiprināšana

2001.gadā Tieslietu ministrijā darbu turpināja Pārmaiņu vadības darbu grupa valsts sekretāra vadībā.

Pārmaiņu vadības projekts norisinās ar Zviedrijas Tieslietu ministrijas atbalstu. Pārskata periodā bija divas ministrijas darbinieku darba vizītes Zviedrijā: 1) projekta darba plānu saskaņošana 2001.gada 8.jūnijā un 2) sabiedrisko attiecību darbinieku pieredzes apmaiņas brauciens

2001.gada 15.-18.septembrī. Tieslietu ministrijas vadībai tika organizēta apmācība Valsts administrācijas skolā par sabiedriskajām attiecībām.

Plānots, ka 2002.gadā ministrijas vadībai būs apmācība par iekšējās kontroles jautājumiem – gan Zviedrijas kolēģu organizēts seminārs, gan mācības Valsts administrācijas skolā.

Tieslietu ministrijas pārmaiņu vadības projekta ietvaros turpinājās darbs arī pie ministrijas stratēģiskās attīstības plānu izstrādes.

Lai sekmīgi realizētu Tieslietu ministrijas uzdevumus, funkcijas un nodrošinātu optimālu darba organizāciju, saskaņā ar 2000.gada septembrī apstiprināto jauno ministrijas struktūru 2001.gadā tika veikta atsevišķu struktūrvienību likvidācija, reorganizācija un jaunu struktūrvienību izveidošana:

- reorganizējot Privāto tiesību departamentu, izveidota Civiltiesību un komerciesību nodaļa un Normatīvo aktu nodaļa;
- reorganizējot Publisko tiesību departamentu, izveidota Krimināltiesību nodaļa un Valsts administratīvo tiesību nodaļa;
- reorganizējot Tiesu departamentu, izveidota Tiesu darba nodaļa, Tiesu statistikas nodaļa un Tiesiskās sadarbības nodaļa;
- likvidējot Iekšējā audita un revīzijas departamentu, izveidota Iekšējā audita nodaļa;
- likvidējot Administratīvo departamentu, izveidota Administratīvās vadības un stratēģijas departaments;
- reorganizējot Tiesiskās izglītības un sabiedrisko attiecību nodaļu, izveidots Sabiedrisko attiecību departaments un Sabiedrisko attiecību nodaļa;
- reorganizējot Eiropas lietu departamentu, izveidota Eiropas tiesību nodaļa un Eiropas integrācijas nodaļa;
- likvidējot Starptautisko un salīdzinošo tiesību departamentu, izveidots Starptautisko tiesību un ārējo sakaru departaments, iekļaujot tajā Starptautisko tiesību nodaļu un Ārējo sakaru nodaļu;
- reorganizējot Tieslietu ministrijas Zemesgrāmatu departamentu, izveidota Datorizētā zemesgrāmata ar 23 personāla vienībām. Saskaņā ar Zemesgrāmatu likumu Zemesgrāmatu nodaļu datorizēto zemesgrāmatu dati ir apvienoti valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā, kas ir vienīgā datorizētā zemesgrāmata, kura satur juridiski atzītu informāciju. Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas organizatorisko un tehnisko uzturēšanu nodrošina Tieslietu ministrija.

Tieslietu ministrijas centrālā aprāta reorganizāciju noteica 2000.gadā apstiprinātā Tieslietu ministrijas jaunā struktūra saskaņā ar Tieslietu ministrijas darbības funkcionālo un organizatorisko pārskatu un izstrādāto Pārmaiņu ieviešanas vispārējo plānu, kas paredz detalizētu pārmaiņu ieviešanas shēmu. Pārmaiņu plāns izstrādāts uz trīs gadiem un tiek realizēts ar Zviedrijas valdības atbalstu.

Lai uzlabotu bāriņtiesu un pagasttiesu darba koordināciju, 2001.gada beigās Tieslietu ministrijā izveidoja Bāriņtiesu un pagasttiesu metodiskās vadības departamentu, kurš savu darbību reāli uzsāks 2002.gadā.

2001.gadā ir mainījies pārraudzībā esošo iestāžu loks. Izdarot grozījumus likumā "Par arhīviem", no 2001.gada 1.janvāra Tieslietu ministrijas pārraudzībā esošā Valsts arhīvu ģenerāldirekcija nodota Kultūras ministrijas pārraudzībā, tādējādi izpildot Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību sadaļas "Kultūra" 14.punktu. Savukārt saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu no 2001.gada 1.janvāra savu darbību ministrijas pārraudzībā sāk Datu valsts inspekcija, kuras galvenais uzdevums veikt personas datu aizsardzības uzraudzību.

5. TIESLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

5.1. PROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVĪTĒTES IZVĒRTĒJUMS

2001.gadā Valsts budžeta līdzekļi iedalīti 23 programmu izpildei. Programmu darba apjomu nosaka rezultatīvie rādītāji.

01.programma “Centrālais aparāts” 2001.gadā darbojušās 53 darba grupas koncepciju un likumprojektu izstrādei, šo grupu darba rezultātā, izstrādāti 143 tiesību aktu projekti un koncepcijas. Sniegti 2104 atzinumi par tiesību aktu projektiem un 85 informatīvie ziņojumi Valsts kancelejai, ministrijām un ārvalstu institūcijām. Sagatavoti deviņi starptautiskie dokumenti to ratifikācijai. Ministrijas darbinieki ir piedalījušies četrās Eiropas Padomes organizētajās apspriedēs un 24 reizes piedalījušies Eiropas integrācijas padomē. Sniegtas 2784 atbildes uz iedzīvotāju iesniegumiem un sūdzībām. Veiktas 26 pārbaudes ieslodzījumu vietās un sniegtas 735 konsultācijas juridiskos un tiesu darba organizatoriskos jautājumos. Ministrijas Centrālā aparāta darbinieku darbs 2001.gadā ir bijis sekmīgs.

02.programma “Uzņēmumu reģistra attīstība” 2001.gadā reģistrētas 767 sabiedriskās organizācijas, 40 pārstāvniecības un 108 masu informācijas līdzekļi, salīdzinot ar 2000.gadu divas reizes pieaudzis reģistrēto uzņēmumu skaits. Likvidēts 2451 uzņēmums.

03.programma “Valsts dzimtsaraksti” - 2001.gadā veiktas 71 222 civilstāvokļa aktu reģistrācijas, sniegtas 121 konsultācijas, izskatīta 191 lieta par tautību maiņu, 701 lieta par vārda vai uzvārda maiņu un 143 lietas bērnu adoptācijai uz ārzemēm.

04.programma “Totalitāro režīmu noziegumu izvērtēšanas komisija” – komisija 2001.gadā ir strādājusi ļoti intensīvi, izsniegta informācija:

- 1) saskaņā ar likumu “Par politiskās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem” 1 100 personām,
- 2) saskaņā ar likumu “Par politiskās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem” grozījumiem (30.03.1999.) 3 550 personām,
- 3) saskaņā ar likumu “Par nacionālās pretošanās kustības dalībnieku statusu” 2 800 personām.

05.programma “Naturalizācijas pārvalde” - piešķirta pilsonība 11 589 pretendentiem, latviešu valodas pārbaudei nokomplektētas 1 051 grupa, bet pilsonības likumā noteikto zināšanu pārbaudei 1 007 grupas.

06.programma “Valsts arhīvu sistēma” - ar 2001.gada 2.janvāri pārgāja Kultūras ministrijas pakļautībā.

08.programma “Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana” – sniegtas konsultācijas valsts valodas prasmes pārbaudes jautājumos 11 000 cilvēku, veiktas pārbaudes 3 142 uzņēmumos par to, kā tiek ievērotas Valsts valodas likuma prasības, sagatavoti septiņi TV un Radio raidījumi, desmit profesionālās sagatavošanas semināri un izdoti triju veidu metodiskie materiāli, izskatītas 726 iesniegtās sūdzības, kas norāda uz Valsts valodas centra sekmīgu darbību.

09.programma “Apgabaltiesas” – apgabaltiesās izskatītas 8 412 lietas, zemesgrāmatu nodaļas ir izsniegušas 226 358 nostiprinājumu līgumus, kas ir par 35 700 vairāk kā 2000.gadā, apgabaltiesās un zemesgrāmatās trūkst 58 darbinieki, t.sk., 17 tiesneši, līdz ar to nav samazinājies neizskatīto lietu skaits, un vienas izskatītās lietas vidējās izmaksas pieaugušas par Ls 65, jo izskatāmās lietas kļūst arvien sarežģītākas, paplašinās uzaicināto personu loks.

10.programma “Rajonu (pilsētu) tiesas” – izskatītas 76 564 lietas, par 192 vienībām ir samazinājies neizskatīto lietu skaits, salīdzinot ar 2000.gadu. Joprojām nav nokomplektētas 9 tiesnešu štata vietas un vienas izskatītās lietas izmaksas pieaugušas par Ls 6.

11.programma “Tiesu ekspertīžu zinātniskā pētniecība” – samazinājies pieprasījums piedalīties tiesas sēdēs, līdz ar to par 266 vienībām nav izpildīts plānotais ekspertīžu skaits.

12.programma “Patentu tehniskā bibliotēka” ir strādājusi labi, lasītāju skaits pieaudzis līdz 7360, bibliotēkas apmeklējumu skaits līdz 56 001 vienībām.

13.programma “Nacionālās kultūras biedrības” – sniegusi 722 konsultācijas nacionālo minoritāšu jautājumos, izvērtēti un sniegtas analīzes 116 nacionālo kultūras biedrību projektiem.

15.programma “Bēgļu lietu apelācijas padome” rezultātos rādītājus ir izpildījusi daļēji. Izskatīto patvērumu meklētāju apelāciju un sūdzību par bēgļu statusa piešķiršanu skaits ir samazinājies, jo ar vairākām kaimiņvalstīm, kā Krievija, Baltkrievija, trūkst abpusēju līgumu un novecojusi ir likumdošana šai jomā. Pie šī jautājuma risināšanas strādā darba grupa, kura ir izstrādājusi likuma grozījumu projektu un virzīs to izskatīšanai Saeimā noteiktā kārtībā.

16.programma “Patentu valde” – Pēdējā gada laikā iesniegti par 19 pieteikumiem vairāk preču zīmēm, pieteikumu skaits izgudrojumu patentiem un dizainparaugiem nav pieaudzis, jo rūpnieciskā ražošana Latvijā joprojām ir nestabila.

18.programma “Zaudējumu atlīdzībai nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām un tās administrēšanai” - programmas ietvaros strādājošā, ekspertu grupa par 26 tūkst. latu ir ietaupījusi Valsts budžeta līdzekļus, jo apmierināti un daļēji apmierināti ir tikai 7 pieteikumi par summu Ls 20 093.

24.programma “Ieslodzījumu vietu pārvalde” – programmas rezultātos rādītājus galvenokārt nosaka štata vienību nokomplektēšana, kas 2001.gadā veikta 93,2 % apmērā.

25.programma “Kriminoloģiskie pētījumi” ir izpildījusi visus paredzētos pasākumus korupcijas izpētē, bērnu tiesību aizsardzības jautājumu pētīšanā, noziedzības novēršanas programmas izstrādē un rekomendāciju sniegšanā narkomānijas profilakses jautājumos.

26.programma “Noziedzības un korupcijas novēršanas padomes sekretariāts” – izstrādājis 6 likumprojektus, 6 normatīvo aktu grozījumu projektus un vienu sistēmas analīzes projektu. Izskatīti 15 iesniegumi par iespējamiem Korupcijas novēršanas likuma pārkāpumiem, organizēti 20 pasākumi sabiedrisko attiecību jomā un sagatavoti 30 materiālu Eiropas Savienībai un citam starptautiskām organizācijām.

27.programma “Datu aizsardzība” – 2001.gada 2.janvārī darbu uzsāka Datu valsts inspekcija, kas strādā saskaņā ar 2000.gada 28.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.408 “Datu valsts inspekcijas nolikums” pamata. Kāviena no 2001.gada prioritātēm atzīta personas datu apstrādes sistēmas reģistrācija. Informācija par personas datu apstrādes sistēmas reģistrāciju ir ievietota Tieslietu ministrijas mājas lapā.

28.programma “Reliģiskās lietas” – 2001.gadā pārreģistrētas 74 reliģiskās organizācijas un reģistrētas 28 jaunizveidotas reliģiskās organizācijas un iestādes.

31.programma “Sabiedrības integrācija” - savu darbību uzsāka 2001.gada oktobrī pamatojoties uz Sabiedrības integrācijas fonda likumu, kas stājās spēkā 2001.gada 1.septembrī. Fonda mērķis ir finansiāli atbalstīt un veicināt sabiedrības integrācijas procesu atbilstoši valsts programmā “Sabiedrības integrācija Latvijā ” ietvertajām pamatnostādņēm.

5.2. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI, UN TO REZULTĀTI

Saskaņā ar Zemesgrāmatu likumu visu 28 zemesgrāmatu nodaļu datu bāzes ir apvienotas Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā, kas ir uzskatāma par centrālo datu bāzi, no kuras tiek izplatīta informācija par visiem zemesgrāmatā ierakstītajiem īpašumiem valstī. Viss zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu lēmumu pieņemšanas process ir kļuvis datorizēts. Papīra zemesgrāmatas vietā ir stājusies elektroniska datu bāze, taču ir palikusi nemainīga zemesgrāmatu nodaļu kompetence – izskatīt nostiprinājuma lūgumus un pieņemt lēmumus likumā noteiktajā kārtībā, tāpēc nostiprinājuma lūgumus joprojām var iesniegt tajā zemesgrāmatu nodaļā, kuras teritorijā atrodas nekustamais īpašums. Joprojām tikai zemesgrāmatu nodaļās var saņemt tiesneša apliecinātu zemesgrāmatu informāciju – zemesgrāmatu apliecību vai apliecinātu tiesneša lēmuma datorizdruku.

No 2001.gada 5.jūlija katrs interesents var pārliecināties par zemesgrāmatu informācijas pieejamību, atrodoties pie datora savā darba vietā vai mājās un tiešsaistes režīmā ieskatoties Tieslietu ministrijas mājas lapā – <http://www.zemesgramata.lv/>. Informācija no Zemesgrāmatu izplatīšanas sistēmas internetā ir pieejama desmit minūšu laikā no brīža, kad tiesnesis ir pieņēmis attiecīgo lēmumu par iesniegto nostiprinājuma lūgumu un ierakstījis to reģistrācijas datu bāzē.

Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata (turpmāk - VVDZ), kuras turētājs ir Tieslietu ministrija, ir vienīgā datorizētā zemesgrāmata, kas satur juridiski atzītu informāciju. Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata nodrošina zemesgrāmatu datu vieglāku pieejamību un satur informāciju par visu zemesgrāmatā ierakstīto nekustamo īpašumu tiesisko statusu valstī.

Pieslēgšanās VVDZ iespējama tikai reģistrētiem lietotājiem, kas ir noslēguši līgumu ar VVDZ turētāju – Tieslietu ministriju un kam ir piešķirts lietotāja identifikators un parole. Reģistrētajiem lietotājiem šajā mājas lapā ir pieejama informācija par jebkuru zemesgrāmatā reģistrētu nekustamo īpašumu.

Patlaban Latvijā ir 28 apgabaltiesu zemesgrāmatu nodaļas, kas kārtu 591 teritoriāli organizētu zemesgrāmatu. Lai iegūtu informāciju, piemēram, par personas īpašumiem visā Latvijas teritorijā, agrāk bija jāpieprasa ziņas 28 dažādās vietās. Arī ziņas par hipotekāriem kredītiem bija iegūstamas tieši tādā pašā veidā. Tiesas nolēmumu izpilde ar aizliegumu un arestu uzlikšanu personu nekustamajiem īpašumiem bija apgrūtināta vai dažos gadījumos pat neiespējama bez aktuālas un pilnīgas informācijas.

Tagad informāciju var iegūt, neapgrūtinot 28 zemesgrāmatu nodaļas un aiztaupot daudz laika vēstuļu rakstīšanai vai braucieniem uz nodaļām, bet izmantojot datoru un ieskatoties Internetā – Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas mājas lapā - <http://www.zemesgramata.lv/>.

Arī lielākā daļa Eiropas Savienības valstu ir gājušas šo datorizētās zemesgrāmatas ceļu. Pieņemot likuma grozījumus par elektronisku zemesgrāmatu vešanas kārtību, Latvijā ir ieviesta viena no modernākajām zemesgrāmatu sistēmām Eiropā.

Jebkuram interesentam mājas lapā ir pieejama sekojoša informācija: likumdošana, kas regulē zemesgrāmatu darbību un nekustamu īpašumu ierakstīšanu zemesgrāmatā, nostiprinājuma lūguma formas, zemesgrāmatu nodaļās iesniedzamo pamatdokumentu saraksts, zemesgrāmatu nodaļu adreses un pieņemšanas laiki, kā arī dažādas publikācijas par zemesgrāmatu darbības aktualitātēm. Neregistrētam lietotājam tiek piedāvāta bezmaksas iespēja noskaidrot, vai attiecīgais īpašums vispār ir reģistrēts Zemesgrāmatā, taču nav dotas iespējas iegūt konkrētas ziņas par zemesgrāmatas ierakstiem.

VVDZ izplatāmo zemesgrāmatu datu saturs

VVDZ satur šādu informāciju (gan aktuālo, gan vēsturisko) par nekustamo īpašumu:

- nekustama īpašuma sastāvs, servitūti un reālnastas;

- no nekustama īpašuma atdalītie zemes gabali, servitūtu un reālnastu pārgrozījumi un dzēsumi;
- Īpašnieks, personas/nodokļu maksātāja kods, ar nekustamo īpašumu saistīto tiesību pamats;
- atzīmes par maksātnespēju, piedziņas vēršanu, aizliegumiem, pēcmantinieku iecelšanu un mantojuma līgumiem;
- lietu tiesības, kas apgrūtina nekustamu īpašumu;
- ķīlas tiesība un tā pamats;
- tiesību pārgrozījumi un dzēsumi.

Atkarībā no lietotājam piešķirtajām tiesībām ir iespējami sekojoši nekustamā īpašuma meklēšanas kritēriji:

- pēc zemesgrāmatu nodalījuma numura;
- pēc īpašuma nosaukuma;
- pēc īpašuma kadastra numura;
- pēc īpašuma adreses;
- pēc īpašnieka (tikai lietotāju grupai, ko nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.139 "Kārtība, kādā valsts iestādes un amatpersonas iegūst informāciju no VVDZ un Zemesgrāmatu likuma 134.pants).

Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas funkcijas

VVDZ viena no galvenajām funkcijām ir zemesgrāmatu datu izplatīšana par visiem, no zemesgrāmatu nodaļu izveidošanas brīža 1993.gada pavasarī, zemesgrāmatā ierakstītajiem īpašumiem valstī.

Tas nozīmē, ka, noslēdzot attiecīgu līgumu ar Tieslietu ministriju, katrs sistēmas lietotājs, izmantojot tiešo pieslēgumu (Internetu), var ieskatīties jebkurā zemesgrāmatu nodalījumā, neatkarīgi no nekustamā īpašuma atrašanās vietas. Līguma paraugi un izcenojumi atrodami minētajā mājas lapā. Tādējādi zemesgrāmatu princips – zemesgrāmatas ir publiskas un visiem pieejamas – tiek nodrošināts ne tikai juridiski, bet arī pilnībā izmantojot mūsdienīgas tehnikas un sakaru iespējas.

Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata veic vairākus būtiskus uzdevumus. Svarīgākais no tiem ir atslogot zemesgrāmatu nodaļas no tai neraksturīgajām funkcijām – tehniski nodrošināt datorizētās zemesgrāmatas funkcionēšanu valstī, rūpēties par datu tehnisko kvalitāti un to nezūdamību, sadarboties ar citām informācijas sistēmām, lai atkārtoti neievadītu datus un pārbaudītu datu kvalitāti, un ne mazāk svarīgais uzdevums – sniegt Zemesgrāmatu likumā noteikto informāciju.

VVDZ pienākums ir likumos un Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā valsts pārvaldes, pašvaldību un tiesu iestādēm, kā arī citām juridiskām un fiziskām personām izsniegt aktuālu informāciju par jebkuru īpašumu vai par jebkurai personai piederošu īpašumu visā valsts teritorijā, līdz ar to zemesgrāmatu nodaļas tiek atslogotas no masveida informācijas sagatavošanas un izsniegšanas.

Vienotas zemesgrāmatas izveides priekšrocības

Izveidojot Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatu, ieguvēji ir visi - gan zemesgrāmatu nodaļu tiesneši un darbinieki, gan nekustamo īpašumu īpašnieki, gan kredītiestādes, zvērīnāti notāri, advokāti, nekustamo īpašumu māklēri, jebkurš, kuram operatīvi nepieciešama informācija par nekustamiem īpašumiem un ar tiem saistītajām tiesībām.

Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas priekšrocības ir:

- juridiski atzīta zemesgrāmatu informācija glabājas vienā vietā (centrālā datu bāzē).
- valsts pārvaldes, pašvaldību un tiesu iestādes var saņemt aktuālu informāciju par nostiprinātajām tiesībām un tiesību aprobežojumiem uz jebkuru nekustamo īpašumu vai par jebkurai personai piederošajiem īpašumiem visā valsts teritorijā.
- paātrina hipotekāro kredītu izsniegšanas procesu un palielina kreditoru pārliecību par kredīta nodrošinājumu ar iespēju saņemt nepastarpinātu aktuālu informāciju par īpašuma hipotekāro stāvokli un īpašnieka kredīta reitingu.
- veicina nekustamo īpašumu tirgus attīstību, nodrošinot nekustamo īpašumu tirdzniecības aģentiem ērtu pieeju informācijai par nekustamajiem īpašumiem. Veicina zvērinātu notāru iesaistīšanu darījumu kārtošā ar nekustamiem īpašumiem, nodrošinot ērtu piekļušanu zemesgrāmatu datiem.
- paplašina zemesgrāmatu datu pieejamību un publisku ticamību (Zemesgrāmatu likuma 1.pants), nodrošinot papildu tehniskās iespējas ieskatīties zemesgrāmatās un iegūt no tām ziņas.

5.3. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS EFEKTIVITĀTE, PLĀNOTIE UZLABOJUMI UN PASĀKUMI, KAS VEIKTI IEKŠĒJĀ AUDITA IETEIKUMU ĪSTENOŠANAI

Iepriekšējos gados veikto iekšējo auditu sniegtie un ieviestie ieteikumi pamatā bija saistīti ar darba procedūru pilnveidošanu un uzskaites sistēmas sakārtošanu auditētajās iestādēs. Valsts Kontroles ieteikuma iekšējā audita stratēģiskajā plānā tika iekļauta ārvalstu finansējuma iekšējās kontroles sistēma.

Iekšējās kontroles sistēma ir iestādes vadības pieņemtais rīcības plāns, kā arī visas metodes un procedūras, kas nodrošina efektīvu iestādes vadīšanu. Lai sistemātiski uzraudzītu iestādes iekšējās kontroles sistēmas, novērtētu tās un ieteiktu nepieciešamos uzlabojumus, tiek veikti iekšējie auditi.

Iekšējā audita struktūrvienības ir izveidotas Tieslietu ministrijā, Ieslodzījuma vietu pārvaldē, Uzņēmumu reģistrā un Valsts zemes dienestā.

Tieslietu ministrijas iekšējā audita un revīzijas departaments 2001.gadā reorganizēts par iekšējā audita nodaļu. Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, nodaļa ir tieši pakļauta ministrijas valsts sekretāram, kuram tiek iesniegti audita noslēguma ziņojumi. Iekšējā audita nodaļa auditus veic ne vien ministrijas centrālajā aparātā, t.sk. 34 tiesu izpildītāju kantoros, bet arī pakļautībā (1) un pārziņā (2), kā arī organizatoriskajā vadībā esošajās iestādēs (5 apgabaltiesas, 34 pilsētu un rajonu tiesas, 28 zemesgrāmatu nodaļas), lai gan nodaļā ir tikai 3 štata vienības. Virknē Tieslietu ministrijas pārraudzībā esošajās iestādēs resursu trūkuma dēļ nav iespējams nodrošināt iekšējo auditu veikšanu.

Iekšējā audita nodaļas 2001.gadā veikusi šādus auditus un pārbaudes:

Auditi:

1. Darba organizācija telpu, t.sk. tiesas zāļu, izmantošanai Rīgas apgabaltiesā;
2. Budžeta programmu vadīšana;
3. Kriminoloģisko pētījumu centra finansu līdzekļu aprīte;
4. Komandējumu plānošana un uzskaites ministrijas centrālajā aparātā, tiesās, zemesgrāmatu nodaļās;
5. Pasta pakalpojumu izmantošanas lietderība Jelgavas tiesā;
6. Nolēmumu izpildes un finansu aprītes audits Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesu izpildītāju kantorī;
7. Atvaļinājumu plānošana un uzskaites ministrijas centrālajā aparātā, tiesās, zemesgrāmatu

nodaļās;

8. Personāla plānošanas un uzskaites organizatoriskā shēma ministrijas centrālajā aparātā, tiesās, zemesgrāmatu nodaļās;
9. Darba samaksas plānošanas un uzskaites organizatoriskā shēma ministrijas centrālajā aparātā, tiesās, zemesgrāmatu nodaļās.

Pārbaudes:

1. Ikgadējās inventarizācijas procesa novērošana ministrijas centrālajā aparātā;
2. 2000.gada audita ieteikumu ieviešanas pārbaude Tiesu ekspertīžu zinātniskās pētniecības laboratorijā.

Kopumā ir secināts, ka pamatā iekšējās kontroles sistēmas ir izveidotas un tās darbojas apmierinoši. Vienā gadījumā ir konstatēti būtiski iekšējās kontroles trūkumi un audita rezultāti ir nosūtīti prokuratūrai ar lūgumu tos izvērtēt. Liela daļa ieteikumu saistījās ar nepieciešamību ieviest dokumentētas iekšējās kontroles procedūras, tās pilnveidot, kā arī nodrošināt jau noteiktās kārtības ieviešanu. 2001.gadā Finanšu ministrija veica Tieslietu ministrijas iekšējā audita struktūrvienību salīdzinošo pārbaudi.

5.4. SABIEDRĪBAS APTAUJAS REZULTĀTI

PHARE projekta "Korupcijas novēršanas likumdošanas, izglītošanas un sabiedrības informēšanas programma" (2000.gada februāris līdz 2001.gada oktobris) ietvaros 2001.gadā veiktas divas socioloģiskās aptaujas, lai noskaidrotu Latvijas iedzīvotāju attieksmi pret korupciju.

Viens no galvenajiem secinājumiem pētījumu rezultātā ir tas, ka salīdzinot 2000. un 2001. gadu ir pieaudzis to iedzīvotāju skaits, kas korupciju vērtē kā ļoti negatīvu parādību. ¼ respondentu atpazīst korupcijas situācijas un atšķir koruptīvus noziegumus no citiem noziedzīgiem nodarījumiem. Tas liecina par to, ka pieaugusi iedzīvotāju informētība gan par konkrētiem korupcijas gadījumiem, gan par korupcijas novēršanas aktualitātēm. Salīdzinot attieksmi dažādu izglītības līmeņu grupās, atklājās, ka cilvēki ar augstāku iedzīvotāju līmeni biežāk norāda, ka korupcija ir negatīva parādība. 85.0% aptaujāto ar augstāko izglītību, 84.0% ar vidējo izglītību un 74.6% ar pamatzglītību uzskata korupciju par negatīvu parādību.

Aptaujā iedzīvotājiem tika uzdots jautājums par sfērām, kurās, viņuprāt, korupcija ir visspēcīgākā. Abās aptaujās vislielākais aptaujāto skaits (kopumā 73.6%) atzīst, ka vislielākā korupcija novērojama politikā. Nedaudz pieaudzis (no 66.8% uz 71.7%) to aptaujāto skaits, kas uzskata, ka korupcija ir visspēcīgākā valsts pārvaldē, proti valsts institūcijās. Korupcijas izplatību uzņēmējdarbības sfērā norādījuši 49.2%, pašvaldībās 42.5% aptaujāto.

Attiecībā uz personīgo līdzdalību korupcijas izplatības novēršanā, aptaujas dati liek secināt, ka kopš 2000. gada pavisam nedaudz, bet ir palielinājies to cilvēku skaits (58.2%), kas uzskata, ka tā ir cīņa valstiskā līmenī un personīgi iedzīvotāji paši neko nevar darīt. Aptuveni viena trešdaļa jeb 32.8% aptaujāto (kas ir par 2.9% mazāk kā 2000. gadā) atzinuši, ka viens no veidiem, kā ierobežot korupciju, ir nedot kukuļus.

Savukārt Kriminoloģisko pētījumu centrs 2001.gada laikā izstrādāja divus valsts pasūtītos pētījumus:

- Bērnu tiesību aizsardzības stāvoklis un pasākumu izstrāde tās pilnveidošanai;
- Narkomānijas izplatība Latvijā un priekšlikumu izstrādāšana narkomānijas novēršanai un apkarošanai.

Realizējot abus valsts pasūtītos pētījumus, tika veiktas aptaujas, kuru rezultāti vēlāk tika apstrādāti un kļuva par būtiskiem pētījumu gala rezultātu izstrādāšanas elementiem.

Valsts pasūtītajā pētījumā "Bērnu tiesību aizsardzības stāvoklis un pasākumu izstrāde tās pilnveidošanai" darbība notika divos paralēlos virzienos:

- tika salīdzināti Latvijas Republikas tiesību akti un starptautiskie akti bērnu tiesību aizsardzības un nepilngadīgo tiesvedības jomā;
- tika veikta aptauja par bērnu tiesību aizsardzības nodrošinājumu Latvijā.

Aptaujas gaitā tika izstrādāta ekspertu aptaujas anketa un aptaujāti 420 eksperti Rīgā un citās Latvijas pilsētās. Aptaujā ietvertie jautājumi saistījās ar dažādiem bērnu tiesību apdraudējumiem, to cēloņiem, bērnu tiesību nodrošinājumu, ieteikumiem situācijas uzlabošanai, utt.

Valsts pasūtītajā pētījumā "Narkomānijas izplatība Latvijā un priekšlikumu izstrādāšana narkomānijas novēršanai un apkarošanai" darbība notika divos virzienos:

- tika veikts situācijas teorētiskais salīdzinājums, kura gaitā tika veikta vēsturiskās attīstības analīze, cēloņu analīze, vielu raksturojums, narkomānijas profilakses un novēršana jautājumu analīze, utt.
- tika veikta aptauja par narkomānijas izplatību Latvijā un tās novēršanas iespējām.

Aptaujas gaitā tika izstrādāta ekspertu anketa un aptaujāti 350 respondenti, kuri ikdienas darbībā ir saistīti ar šiem jautājumiem. Aptaujā ietvertie jautājumi saistījās ar narkomānijas izplatības jautājumiem, cēloņiem, informētību par narkotiku bīstamību, ieteikumiem narkomānijas novēršanai, utt.

5.5. MINISTRIJA – MASU MEDIJI - SABIEDRĪBA

2001.gadā Tieslietu ministrija rīkoja 26 preses konferences. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem (1998.gadā - 24, 1999.gadā – 25, 2000.gadā - 26), preses konferenču skaits kopumā ir nemainīgs - vidēji divas reizes mēnesī. Tematiski tās veltītas:

- likumprojektu izstrādei un ieviešanai – 9;
- tiesu darba organizācijai un statistikai – 5;
- starptautiskajai tiesiskajai sadarbībai – 4;
- korupcijas novēršanai – 4;
- sabiedrības integrācijai – 2;
- ieslodzījuma vietu problēmām – 2.

Preses konferencēs kopīgi ar tieslietu ministri I.Labucku piedalījies Augstākās tiesas priekšsēdētājs A.Guļāns, Tieslietu ministrijas valsts sekretārs A.Maldups, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks likumdošanas jautājumos, Kriminālprocesa likumprojekta darba grupas vadītājs G.Kūtris, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos M.Sauļūna, Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītāja M.Čentoricka, Naturalizācijas pārvaldes priekšniece E.Aldermane, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras direktors K.Bricis, Tiesu namu aģentūras direktors J.Krūmiņš, Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs M.Gulbis.

Pirmo reizi pēdējo četru gadu laikā skaitliski visvairāk preses konferences veltītas likumprojektu izstrādei un ieviešanai, kā arī, lai izskaidrotu Tieslietu ministrijas sniegtos atzinumus, kuru skaits palielinās ik gadu. Jāpiebilst, ka četras no deviņām preses konferencēm par svarīgākajām likumprojektu izstrādēm aizvadītajā gadā, veltītas jaunajam Kriminālprocesa likumprojektam.

Preses relīžu skaits, kuras Tieslietu ministrija nosūta elektroniskā veidā, pa telefaksu, kā arī telefoniski operatīvi sazinoties ar attiecīgo masu mediju pārstāvi, ar katru gadu palielinās. Tā, piemēram, 1987.gadā preses, radio, televīzijas ziņu dienestiem, aģentūrām LETA un BNS tika nosūtītas 120, 1998.gadā - 150, 1999.gadā - 200, 2000.gadā – 240 un 2001.gadā – 280 relīžu.

Preses relīzēs tiek atspoguļotas svarīgākās tieslietu ministres un ministrijas vadošo amatpersonu tikšanās, darba vizītes, valdības deklarācijas un Tieslietu ministrijas rīcības plāna izpildes gaita, likumu izstrādes darba grupu sēdes, būtiskākie notikumi tieslietu jomā, kā arī tiesu darba statistikas rādītāji. Kopš Tieslietu ministrija ir pārņēmusi no Iekšlietu ministrijas savā pārraudzībā ieslodzījumu vietas, palielinās preses relīžu skaits, kas veltītas cietumu administrācijas pārvaldes problēmām. Procentuāli 2001.gadā preses relīžu tematika ir sekojoša:

- likumprojektu izstrādei un ieviešanai - 30%,
- tiesu darba organizācijai un statistikai – 25%,
- starptautiskajai tiesiskajai sadarbībai - 15%,
- korupcijas novēršanai - 10%,
- sabiedrības integrācijai - 10%,
- ieslodzījuma vietu problēmām - 10%.

2001.gadā sadarbībā ar r/s "Labvakar" turpinājās speciāla raidījuma par tieslietām veidošana Latvijas TV 1.programmā ar atkārtotumu Latvijas TV 2.programmā krievu valodā. Raidījuma pamatuzdevums ir sabiedrības tiesiskā izglītošana.

2001.gadā Tieslietu ministrija uzsāka jaunas mājas lapas veidošanu. Gada nogalē notika mājas lapas struktūras precizēšana un mājas lapas satura veidošana un papildināšana, kā arī mājas lapas testēšana atbilstoši noteiktajām prasībām, kas paredz, piemēram, vēstkopas un diskusiju grupas uzturēšanu, darbinieku datu bāzes izveidošanu un to meklēšanas iespējas. Tieslietu ministrijas darbinieki apzināja un uzsāka nozīmīgāko tieslietu nozares tiesību aktu un TM sagatavoto projektu ieviešanu mājas lapā, lai nodrošinātu to plašāku pieejamību - gan žurnālistiem, studentiem un citiem interesentiem, gan arī tieslietu sistēmā strādājošajiem, piemēram, tiesnešiem. Jāatzīmē, ka TM jaunās mājas lapas galvenais uzdevums būs par efektīvu līdzekli sabiedrības informēšanai un dialoga veidošanai, tādējādi nodrošinot informācijas pieejamību un atklātību par iestādes darbu un tās sagatavotajiem dokumentu un tiesību aktu projektiem, kā arī aktualitātēm tieslietu jomā. Saskaņā ar Ministru kabineta instrukciju Tieslietu ministrijas mājas lapas adrese – <http://www.tm.gov.lv/>.

6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

6.1. VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

Tieslietu ministrijas budžetu 2001.gadā noteica likums "Par valsts budžetu 2001.gadam". Valsts budžeta līdzekļi izlietoti atbilstoši tāmei (skatīt pielikumu).

6.2. VALSTS IEGULDĪJUMU PROGRAMMAS

6.2.1. valsts investīciju programmas

Valsts investīciju programmas (VIP) aptver valdības prioritāros darbības virzienus, tās izvirzītos ekonomiskos un politiskos mērķus. 2001.gadā tika finansēti deviņi Tieslietu ministrijas VIP projekti Ls 2 321 000 apmērā, no tiem:

- Ls 90 000 projektam "Naturalizācijas procesa nodrošinājuma automatizētās sistēmas izveidošanai";
- Ls 381 000 tika novirzīti projektam "Tiesu ēku remonts, pārbūve un iekārtošana atbilstoši mūsdienu tiesas funkcionālajām prasībām", lai nodrošinātu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas ēkas kapitālo remontu, Daugavpils tiesas un Latgales apgabaltiesas patstāvīgās sesijas ēku remontu;

- Ls 1 250 000 izlietoti cietumu ēku rekonstrukcijai (Jelgavas un Matīsa cietumos un Rīgas Centrālcietumā) un tuberkulozes slimnīcas 450 vietām izveidei Olaines cietumā;
- Ls 500 000 izlietoti projektam "Latvijas Republikas tiesu vienotā informācijas apstrādes sistēma", kura kopējās izmaksas ir 4,83 miljoni latu. Tieslietu ministrija sākotnēji bija paredzējusi projektu īstenot četros gados, taču nepietiekamā finansējuma dēļ tagad tas tiek plānots līdz 2007.gadam. Šis projekts ir Latvijas Republikas ieguldījums PHARE projektā "Korupcijas novēršana tiesu sistēmā".

6.2.2. valsts pārvaldes institūciju pasūtītie pētījumi

2001.gadā **Valsts tiesu ekspertīžu birojs** veicis četrus zinātniski praktiskus pētījumus:

- Šaujampulveru un to sadegšanas pēdu identifikācijas iespējas ar Furjē transformāciju mikrospektrometru;
- Rentgendifraktomentrijas pielietošana putekļu nosēdumu kriminālistiskajā izpētē;
- Zīmogu nospiedumu izpētes iespējas un perspektīva;
- Automobiļu atdures stieņu polimēro materiālu mikroaudzumu tiesu ekspertīze, izmantojot IS Furjē transformāciju mikrospektrometriju.

Kriminoloģisko pētījumu centrs 2001.gada laikā izstrādāja divus valsts pasūtītos pētījumus:

- Bērnu tiesību aizsardzības stāvoklis un pasākumu izstrāde tās pilnveidošanai;
- Narkomānijas izplatība Latvijā un priekšlikumu izstrādāšana narkomānijas novēršanai un apkarošanai.

Izstrādājot šos pētījumus tika sagatavoti šādi materiāli:

1) Projektā "Bērnu tiesību aizsardzības stāvoklis un pasākumu izstrāde tās pilnveidošanai":

- 1.sējums. "Bērnu tiesību aizsardzība: Latvijas Republikas tiesisko aktu atbilstība starptautiskajām prasībām nepilngadīgo tiesvedības jomā";
- 2.sējums. "Aptaujas rezultāti: Bērnu tiesību aizsardzība un pasākumi tās uzlabošanai";
- 3.sējums. "Bērnu tiesību aizsardzības stāvoklis: Aptaujas rezultāti tabulās un zīmējumos".

2) Projektā "Narkomānijas izplatība Latvijā un priekšlikumu izstrādāšana narkomānijas novēršanai un apkarošanai":

- "Narkomānija Latvijā. Situācijas teorētiskais novērtējums";
- "Narkomānijas izplatība Latvijā un priekšlikumi narkomānijas novēršanai un apkarošanai. Aptaujas rezultāti un priekšlikumi";
- "Narkomānijas izplatība Latvijā. Aptaujas rezultāti tabulās".

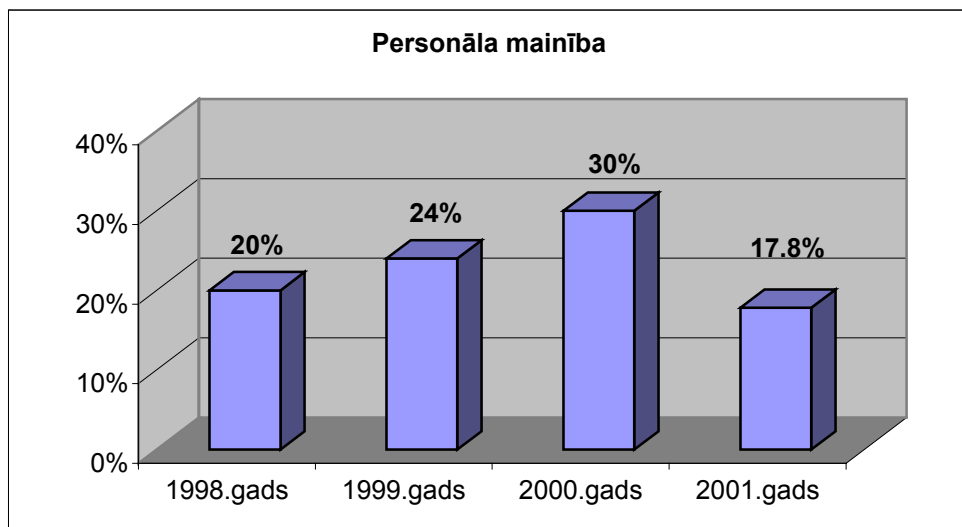
7. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA

Ministrijas darba kvalitāte atspoguļojas tās īstenotajās funkcijās, kas izriet no personāla profesionalitātes. Personāls ir ikvienas organizācijas galvenais resurss. Ministrijas personālam jābūt augsti kvalificētam, labi izglīotam (juridiskā vai ekonomiskā izglītība), ar spējām orientēties valsts tiesiskajā sistēmā. Veicot darbinieku atlasī, īpaša uzmanība tiek veltīta pretendenta kvalifikācijai, analizējot sasniegto un nosakot iespējamās mācību vajadzības.

2001.gada 31.decembrī Tieslietu ministrijā no 198 štata vietām strādāja 179 darbinieki, no kuriem 79 bija valsts civildienesta ierēdņi un 96 – darbinieki.

Vairums darbinieku Tieslietu ministrijā ir nostrādājuši vairāk kā trīs gadus (76 darbinieki, no tiem ierēdņi –31).

2001.gadā no darba Tieslietu ministrijā aizgāja 32 darbinieki, no tiem astoņi ierēdņi. Personāla mainība šajā laika posmā ir samazinājusies un sastāda 17,8% (1998.gads – 20%, 1999.gads – 24%, 2000.gads – 30%). Mazāka personāla mainība nepārprotami ir veicinājusi vienotas un stiprākas darba komandas izveidi Tieslietu ministrijā, ļaujot efektīvāk sasniegt izvirzītos uzdevumus un realizējot funkcijas.

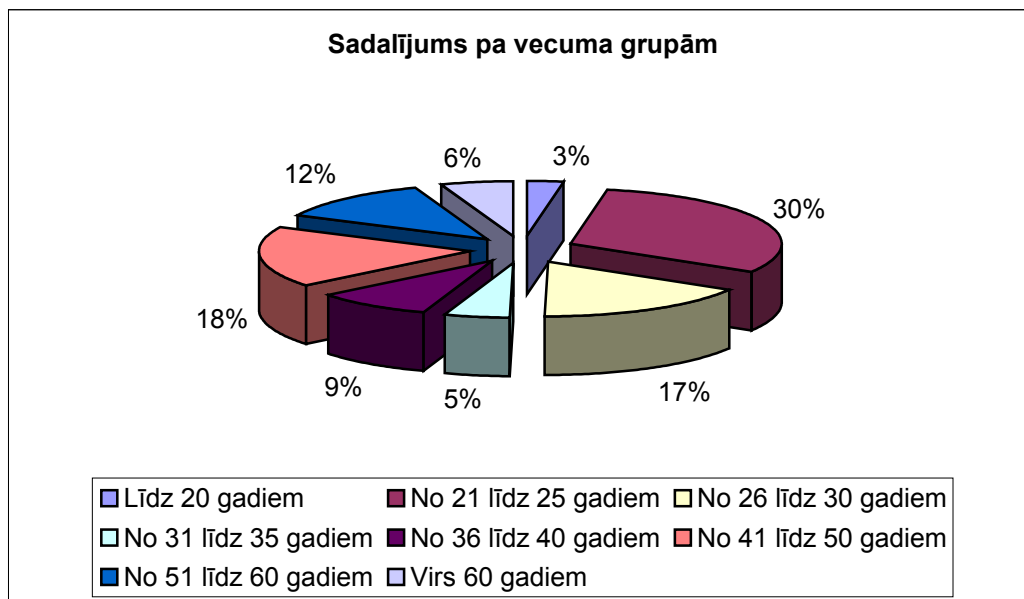

Lielākā daļa ministrijas darbinieku ir ieguvuši augstāko izglītību vai arī turpina mācības augstskolās – 85,5% no kopējā darbinieku skaita.

2001.gadā no kopējā strādājošo skaita 121 jeb 67,5% bija sievietes un 58 jeb 32,5% - vīrieši.

Vidējais Tieslietu ministrijas darbinieku vecums ir 36.gadi:

- Vecumā līdz 20 gadiem – 5 darbinieki;
- Vecumā no 21 līdz 25 gadiem – 55 darbinieki;
- Vecumā no 26 gadiem līdz 30 gadiem – 30 darbinieki;
- Vecumā no 31 gada līdz 35 gadiem – 9 darbinieki;
- Vecumā no 36 gadiem līdz 40 gadiem – 16 darbinieki;
- Vecumā no 41 gada līdz 50 gadiem – 32 darbinieki;
- Vecumā no 51 gada līdz 60 gadiem – 22 darbinieki
- Vecumā virs 60 gadiem – 10 darbinieku.

Tieslietu ministrijas darbinieki savu kvalifikāciju paaugstina, apmeklējot gan Valsts administrācijas skolas organizētos kursus, gan arī citas mācību programmas Latvijā un ārzemēs.

2001.gadā ministrijas darbinieki ir apmeklējuši šādus mācību kursus un programmas:

- Stratēģijas vadīšana – 3 darbinieki;
- Personāla atlases interviju vadīšana – 2 darbinieki;
- Vadības audita metodoloģija un tehnika – 4 darbinieki;
- Kvalitāte kā vadības stratēģija – 1 darbinieks;
- Sabiedrisko attiecību veidošana – 2 darbinieki;
- ES pamatnostādnes – 7 darbinieki;
- Normatīvo aktu izstrāde – 10 darbinieki;
- Administratīvais process iestādē – 2 darbinieki;
- Valsts un politika – 1 darbinieks;
- Interesu konflikts - 3 darbinieki;
- Ierēdņa darbības novērtēšana – 31 darbinieks;
- Mācību braucienos uz ārzemēm 2001.gadā devās – 12 darbinieki.

8. PROGNOZES UN PLĀNI

8.1. IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAS SISTĒMAS UZLABOŠANA (PERSONĀLA PLĀNOŠANA)

Pamatojoties uz 2000.gadā sagatavoto *Pārmaiņu ieviešanas vispārējo plānu*, 2002.gadā paredzēts turpināt pārmaiņu procesu Tieslietu ministrijā divos virzienos: vispārējo pārmaiņu ieviešana un ministrijas stratēģijas plāna izstrāde. Lai sasniegtu pārmaiņu procesā izvirzītos mērķus, nepieciešams papildināt un precizēt *Pārmaiņu ieviešanas vispārējo plānu* atbilstoši paveiktajam. 2002.gadā plānots apstiprināt Tieslietu ministrijas stratēģijas plāna modeli un turpināt darbu pie tā galīgā varianta izstrādes un akceptēšanas.

Vienlaikus tiks īstenota *Pārmaiņu ieviešanas vispārējā plāna* apmācību sadaļa sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu un Zviedrijas Tieslietu ministriju. Viens no būtiskākajiem plāna punktiem paredz darbinieku mācību plāna izstrādāšanu, kurā iekļauti vispārīgie un speciālie apmācību kursi, lai sekmētu pārmaiņu ieviešanu un to nostiprināšanu Tieslietu ministrijā un tieslietu sistēmā kopumā. Plānā noteikto pasākumu īstenošana veicinās Tieslietu ministrijas kapacitātes stiprināšanu likumdošanas procesa koordinēšanā un tiesu sistēmas organizatoriskajā vadībā.

8.2. IESTĀDES DARBĪBAS UZLABOŠANA (PASĀKUMI, KAS VEICAMI RESURSU LIETDERĪGAI UN TAUPĪGAI IZMANTOŠANAI)

2001.gadā tika turpināts 1998.gadā uzsāktais Valsts investīciju projekts "Latvijas Republikas tiesu vienotā informācijas sistēma", kura mērķis ir izveidot uz moderniem tehniskiem līdzekļiem bāzētu tiesu informācijas apstrādes sistēmu un vienotu tiesu lietvedības programmatūru, kā arī izveidot efektīvu infrastruktūru datu apmaiņai starp tiesām un citām tiesībsargājošām valsts institūcijām un sabiedrību.

Tā īstenošanas gaitā ir iegādāta datortehnika, izveidoti lokālie datortīkli, turpināta darbinieku apmācība un vienotas tiesu lietvedības programmas izstrāde.

Valsts investīciju projekts "Latvijas Republikas vienotā tiesu informācijas sistēma" paredz izveidot uz moderniem tehniskiem līdzekļiem bāzētu tiesu informācijas apstrādes sistēmu kas ietver:

- specializētu tiesu informācijas apstrādes programmatūru, kas nodrošinās visas tiesu informācijas apkopošanu un pieejamību autorizētiem lietotājiem.
- infrastruktūras izveidi specializētās programmatūras darbībai.
- tiesnešu un tiesas darbinieku apmācību darbam ar datoru un informatīvajām sistēmām.

Projekta ietvaros īstenoto pasākumu rezultātā būs iespējams nodrošināt:

- tiesas procesa pārskatāmību. Ātri varēs uzzināt kādā izskatīšanas stadijā atrodas lieta. Tiks uzraudzīta procesuālo termiņu ievērošana;
- uzlabot tiesu informatīvo nodrošinājumu un līdz ar to paātrināt izskatīšanas laiks. Piemēram, Uzņēmumu reģistrs izziņu sūta pa pastu vai to iesniedz konkrētā puse. Tas noved pie lietas atlikšanas. Ja to saņem elektroniski, tam nepieciešamas dažas minūtes;
- paātrināt informācijas apmaiņas ātrumu ar citiem reģistriem, t.i. citos reģistros tiks fiksēts tiesas sēdē nolemtais. Piemēram uzvārda, ģimenes stāvokļa u.c. izmaiņas. Ja indivīdam ir nepieciešama izziņa par kādu no šīm tēmām, viņam nevajadzēs izņemt no tiesas spriedumu un nest to uz attiecīgo reģistru;

- samazināt korupcijas iespējamību tiesās;
- caurredzamu tiesu sistēmu ar ievērojami augstāku efektivitāti nekā tas ir pašlaik, kas savukārt palielinās sabiedrības uzticēšanos tiesu varai.

Projekta "Latvijas Republikas vienotā tiesu informācijas sistēma" realizācija tika uzsākta 1998.gadā un sākotnēji projektā iecerēto tika plānots veikt līdz 2001.gadam. Sakarā ar to, ka projektam visā tā realizācijas gaitā netiek piešķirts finansējums pieprasītajā apjomā, tā īstenošana ieilgst. Infrastruktūra ir izveidota un speciālā programmnodrošinājuma ieviešana ir uzsākta Rīgas apgabaltiesā un Rīgas apgabaltiesas darbības teritorijā – Jūrmalas pilsētas tiesā, Ogres rajona tiesā, Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā, Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā, Rīgas Zemgales priekšpilsētas tiesā, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, Rīgas rajona tiesā un Siguldas rajona tiesā. Pārējās apgabaltiesās izveidotā infrastruktūra ļauj darbināt jau izveidotos sistēmas moduļus, taču tas nav pietiekami, lai sasniegtu projektā paredzēto tiesu informatīvās sistēmas darbības efektivitāti, ko būs iespējams sasniegt pilnībā realizējot šo projektu. Kopš 1998.gada ir apgūts projektam piešķirtais finansējums Ls 1 305 000 apmērā, kas sastāda tikai 26% no projekta realizācijai nepieciešamā.

Projektam paredzētais finansējums ir pamats arī ārvalstu finansējuma piesaistei. 2001. un 2002.gadā šis projekts, konkrēti ieguldījums infrastruktūras izveidē, ir Latvijas puses līdzfinansējums PHARE projektam "Korupcijas novēršana tiesu sistēmā". Tātad, projekta realizācijas mērķi ir paplašinājušies un tagad skar ne tikai tiesu darbu, bet arī tiesu un sabiedrības saskarsmes uzlabošanu, kas ir PHARE projekta mērķis. Šajā sakarā īpaši svarīgi ir ievērot projektā paredzētos finansējumu grafikus, jo tie ir saistīti ar Latvijas Republikas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem.

Diemžēl patlaban vismaz vēl 16 rajonu un pilsētu tiesās tehnisko darbu veic ar rakstammašīnām un ar 1994.gadā ražotiem datoriem, kuri ir tiesu kancelejās pa diviem katrā tiesā. Sakarā ar to, ka finansējuma apmērs ir nepietiekošs, tad informatīvo sistēmu nav iespējams uzstādīt arī apgabaltiesu tiesnešu palīgiem un sekretāriem, kuri veic lielu tehniskā darba daļu.

8.3. STARPTAUTISKIE PROJEKTI

2002.gadā plānots turpināt vai uzsākt sekojošus starptautiskos projektus:

PHARE 1999.gada Nacionālā programma

Projekta nosaukums: **Korupcijas novēršana tiesu sistēmā** (LE99.11.03.)
Projekta mērķis: Korupcijas novēršana, ieviešot Pretkorupcijas programmu Valsts administrācijas, Tiesu administrācijas, muitas, policijas, grāmatvedības un auditēšanas reformas ievaros.

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 1 300 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 350 000. Līgums parakstīts 2001.gada 6.decembrī, projekta ilgums – 14 mēneši, projekta atbildīgā iestāde no Tieslietu ministrijas puses - "Tiesu namu aģentūra".

PHARE 2000.gada Nacionālā programma

Projekta nosaukums: **Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā** (LE00.07.00.)
Projekta mērķis: Valsts programmas "Sabiedrības integrācijas veicināšana" realizācijas mehānisma izstrādāšana.

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 1 100 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 681 491. Projekta plānotais uzsākšanas periods - 2002.gada otrais ceturksnis, tā ilgums – viens gads, projekts tiks ieviests sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu un Izglītības un zinātnes ministriju.

PHARE 2001.gada Nacionālā programma

Projekta nosaukums: **Organizētās noziedzības efektīva novēršana, apkarošana un kontrole (LE01.04.03.)**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 1 168 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 229 000. Projekta plānotais uzsākšanas periods -2002.gada otrais ceturksnis, tā ilgums - viens gads. Projekts tiks ieviests sadarbībā ar Iekšlietu ministriju, Ģenerālprokuratūru, Valsts Kanceleju un Finanšu ministriju.

Projekta nosaukums: **Patvēruma un migrācijas vadības sistēma (LE01.04.02.)**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 2 270 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 408 000. Projekta plānotais uzsākšanas periods 2002.gada otrais ceturksnis, tā ilgums - viens gads. Projekts tiks ieviests sadarbībā ar Iekšlietu ministriju un Ārlietu ministriju; projekta atbildīgā iestāde no Tieslietu ministrijas puses - Bēgļu lietu apelācijas padome.

Projekta nosaukums: **Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā – 2001 (LE01.01.01.)**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 2 000 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 2 022 850. Projekta uzsākšanas periods ir atkarīgs no 2000.gada projekta "Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā" ieviešanas ilguma. Projekts tiks ieviests sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu un Izglītības un zinātnes ministriju.

PHARE 2002.gada Nacionālā programma

Projekta nosaukums: **Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 2 000 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 832 500. Projekta uzsākšanas periods ir atkarīgs no PHARE 2001.gada sabiedrības integrācijas projekta ieviešanas ilguma. Projekts tiks ieviests sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu un Izglītības un zinātnes ministriju.

Projekta nosaukums: **Tiesu ekspertīzes sistēmas attīstība Latvijā**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 3 950 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 1 206 000. Projekts tiks ieviests sadarbībā ar Iekšlietu ministriju; projekta atbildīgā iestāde no Tieslietu ministrijas puses – Valsts tiesu ekspertīžu birojs.

Projekta nosaukums: **Datu valsts inspekcijas stiprināšana un likuma "Par personas datu aizsardzību" pilnā ieviešana**

Ārvalstu kopējais finansējuma apjoms (EUR) 1 375 000, kopējais līdzfinansējuma apjoms (EUR) 271 000. Projekta atbildīgā iestāde no Tieslietu ministrijas puses – Datu valsts inspekcija.

8.4. PĒTĪJUMI

Valsts tiesu ekspertīžu birojs 2002.gada zinātniski pētnieciskajā darbā paredzējis veikt šādus pētījumus:

- Meteoroloģisko un automobiļu ekspluatācijas apstākļu ietekme uz putekļu nosēdumu mineraloģisko sastāvu;
- Smago minerālu grupas atsevišķu minerālu skaita un formas variāciju izpēte Baltijas jūras Kurzemes un Vidzemes dažādu reģionu piekrastēs, izmantojot to kā diferencējošu pazīmi augsnes paraugu tiesu ekspertīzē;
- Automobiļu atdures stieņu polimēro materiālu mikroaudzumu tiesu ekspertīze, izmantojot enerģijas dispersīvo rentgenstaru mikroanalīzi kopā ar skanējošo elektronu mikroskopu;
- Automobiļu marku un modeļu diferencēšanas iespējas, izmantojot lakas un krāsas pārklājuma Furjē transformēto infrasarkano spektroskopiju;

- Elektrogrāfisko ierīču (kopētāju un printeru) diferenciācijas iespējas pēc toneru noklājuma uz dokumenta;
- Rutēnija tetraoksīda metodes pielietošana latentu pirkstu pēdu vizualizēšanā uz metāla un lipīgām virsmām.

Minēto pētījumu veikšanai ir nepieciešams finansējums Ls 21 115.

Savukārt **Kriminoloģisko pētījumu centrs** 2002.gadā paredzējis veikt sekojošu pētījumus:

- “Bērnu – noziedzīgo nodarījumu upuru – tiesiskā un sociālā aizsardzība”;
- “Korupcijas apkarošanas sistēmas pilnveidošana”.

Pētījumu veikšanai pieprasīts Ls 10 500.

PIELIKUMS. INFORMĀCIJA PAR VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMU

1.tabula. Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

Nr. p.k.	Rādītāji	Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:		
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	24 955 886	26 470 356
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	3 326 189	3 716 756
2.	Pasīvi:		
2.1.	pašu kapitāls	24 955 886	26 470 356
2.2.	kreditori	1 768 659	1 478 250

*) Rādītāji uz 2001.gada sākumu atšķiras no rādītājiem uz 2000.gada beigām, jo saskaņā ar Finanšu ministrijas norādījumiem tika izmainīti apgrozāmie līdzekļi un gada rezultāts, 06.programma "Valsts arhīvu sistēma" tika nodota Kultūras ministrijai.

2.tabula. Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

Nr. p.k.	Rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā)	28 104 592	29 628 652	27 267 382
1.1.	dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem	26 551 617	25 845 085	25 845 085
1.2.	maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	1 315 230	1 330 472	846 895
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	237 745	2 453 095	575 402
2.	Izdevumi (kopā)	28 236 760	29 633 808	27 279 229
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	25 323 785	25 989 491	23 807 565
2.1.1.	atalgojumi	11 266 737	11 126 923	11 063 657
2.1.2.	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	2 935 810	2 894 394	2 872 260
2.1.3.	komandējumu un dienesta braucienu izdevumi	203 717	176 050	178 047
2.1.4.	pakalpojumu apmaksa	5 000 950	6 143 655	4 556 214
2.1.5.	materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	5 768 822	5 499 841	5 019 322
2.1.6.	grāmatu un žurnālu iegāde	52 191	8 985	11 366
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	95 558	139 643	106 698
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā)	2 912 975	3 644 317	3 471 664
2.2.1.	kustamo īpašumu iegāde	477 169	567 883	564 175
2.2.2.	nekustamo īpašumu iegāde	0	0	0
2.2.3.	kapitālais remonts	265 037	157 488	157 518
2.2.4.	investīcijas	2 145 000	2 321 000	2 320 509
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	5 301	5 264	4 577
3.2.	vidējā darba alga	179	176	200

3.tabula. Ministrijas pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo iestāžu saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

Nr. p.k.	Rādītāji	Lati
1.	Saņemts (kopā)	176 008
1.1.	ziedojumi no juridiskām personām	2 947
1.2.	ziedojumi no valsts un pašvaldību uzņēmumiem	0
1.3.	ziedojumi no ārvalstu juridiskām personām	173 061
2.	Naturālā veidā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	125 609
3.	Izlietots (kopā)	153 447
3.1.	atalgojumi	14 039
3.2.	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3 312
3.3.	komandējumu un dienesta braucienu izdevumi	1 104
3.4.	pakalpojumu apmaksa	120 651
3.5.	materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	2 775
3.6.	kustamo īpašumu iegāde	9 540